
Vergaderjaar 2020-2021

Studentenparlement

Tijdelijke bepalingen in verband met de bescherming van de integriteit van verkiezingen (Tijdelijke wet bescherming integriteit van verkiezingen)

Nr. 12

AMENDEMENT VAN DE FRACTIE LIBEURTÉ

Ontvangen 26 april 2021

De ondergetekende stelt het volgende amendement voor:

Na artikel 7a wordt een artikel ingevoegd luidende:

Artikel 7b

Onze Minister zendt binnen drie maanden na iedere verkiezing een verslag aan beide Kamers der Staten-Generaal over de doeltreffendheid en effecten van deze wet in de praktijk.

Toelichting

Dit amendement regelt dat na iedere verkiezing de doeltreffendheid en de doelmatigheid van de Tijdelijke wet bescherming integriteit van verkiezingen in de praktijk geëvalueerd wordt. De regering heeft gekozen voor een tijdelijke wet, omdat hiermee op snelle ontwikkelingen gereageerd kan worden. Om die reden dient ook snel gereageerd te kunnen worden op ontwikkelingen in de praktijk zodat, waar nodig, de wet in lijn kan worden gebracht met de bevindingen uit de evaluatie. Daarnaast wordt, gezien het verschil in de aard en opzet van de verschillende verkiezingen, voor iedere verkiezing een aparte evaluatie nodig geacht. De minister van Binnenlandse Zaken en Justitie benoemt een jaar voorafgaand aan de eerste verkiezing een vaste evaluatiecommissie die de resultaten van de toepassing van deze wet zal evalueren voor alle binnen de reikwijdte van deze tijdelijke wet vallende verkiezingen.

Tatout, Libeurté, Rotterdam

Vergaderjaar 2020-2021

Studentenparlement

Tijdelijke bepalingen in verband met de bescherming van de integriteit van verkiezingen (Tijdelijke wet bescherming integriteit van verkiezingen)

Nr. 13

AMENDEMENT VAN DE FRACTIE LIBEURTÉ

Ontvangen 26 april 2021

De ondergetekende stelt het volgende amendement voor:

I

In artikel 3, eerste lid, aanhef, wordt “12 weken” vervangen door “8 weken”.

II

In artikel 4 wordt “12 weken” vervangen door “8 weken”.

Toelichting

Dit amendement regelt dat de in dit wetsvoorstel genoemde termijn verkort dient te worden van 12 weken tot 8 weken voorafgaand aan de dag waarop de stemming plaatsvindt voor een verkiezing. Deze verkorting van de termijn is gericht op het beperken van de te verstrekken inlichtingen van artikel 3 en de te nemen maatregelen van artikel 4 door de platformexploitanten tot het moment vlak voor de verkiezingen waar de meeste meningsvorming plaatsvindt. Deze beperking waarborgt dat exploitanten niet langer dan noodzakelijk belast worden met dergelijke verplichtingen. Deze termijn van 8 weken is ruimschoots voldoende voor de bedrijven om in te grijpen in geval van desinformatie in verkiezingstijd. Een langere termijn is onwenselijk, omdat dit kan leiden tot (zelf)censuur.

Tatout, Libeurté, Rotterdam

Vergaderjaar 2020-2021

Studentenparlement

Tijdelijke bepalingen in verband met de bescherming van de integriteit van verkiezingen (Tijdelijke wet bescherming integriteit van verkiezingen)

Nr. 16

**AMENDEMENT VAN DE FRACTIE MAASTRICHTS
SOCIALISTISCH VERBOND EN NEDERLANDSE UNIE VOOR
VERITAS EN UNITAS TER VERVANGING VAN DAT GEDRUKT
ONDER NR. 9¹**

Ontvangen 29 april 2021

De ondergetekenden stellen het volgende amendement voor:

Artikel 7 vervalt.

Toelichting

Artikel 7 zal met dit amendement komen te vervallen. Het is tot dusverre immers niet bekend dat Nederlandse wetgeving teniet kan worden gedaan door slechts een advies van de Europese Commissie. Eveneens is geen nadere toelichting bekend waarom dit juist wel wenselijk kan worden geacht bij deze wet. In de hedendaagse praktijk heeft de Europese Commissie – bij een geweigerd advies door een lidstaat – de mogelijkheid om zich te wenden tot het Hof van Justitie van de EU. Artikel 7 negeert de Europese rechtsgang, hetgeen de rechtszekerheid niet ten goede komt. Daarnaast verstoort artikel 7 de machtscheiding. De indieners achten het onwenselijk dat de Nederlandse regering macht toebedeelt aan de Europese Commissie, om Nederlandse wetgeving te doen laten vervallen.

Vaassens, Maastrichts Socialistisch Verbond, Maastricht
Hendrix, Nederlandse Unie voor Veritas en Unitas, Amsterdam

¹ Vervanging in verband met een wijziging in de toelichting en de ondertekening.

Vergaderjaar 2020-2021

Studentenparlement

Tijdelijke bepalingen in verband met de bescherming van de integriteit van verkiezingen (Tijdelijke wet bescherming integriteit van verkiezingen)

Nr. 17

AMENDEMENT VAN DE FRACTIE NEDERLANDSE UNIE VOOR VERITAS EN UNITAS C.S.¹

Ontvangen 30 april 2021

De ondergetekenden stellen het volgende amendement voor:

In artikel 3, eerste lid, vervalt onderdeel e, onder vervanging van de puntkomma aan het slot van onderdeel d door een punt.

Toelichting

Dit amendement strekt ertoe het recht op privacy en rechtszekerheid van de Nederlandse burgers te beschermen. De volksvertegenwoordiging heeft de verplichting deze rechten te waarborgen. De onbeperkte bevoegdheid tot het verkrijgen van inlichtingen als bedoeld in artikel 3, eerste lid, onderdeel e, van het wetsvoorstel is onverenigbaar met deze verplichting nu de volksvertegenwoordiging geen invloed meer kan uitoefenen op de te verstrekken inlichtingen. Om deze reden wordt met dit amendement voorgesteld onderdeel e te laten vervallen, en zullen de bevoegdheden van de Kiesraad tot het verkrijgen van inlichtingen worden beperkt tot de subonderdelen a tot en met d van artikel 3, eerste lid, van het wetsvoorstel.

Hendrix, Nederlandse Unie voor Veritas en Unitas, Amsterdam
Vaassens, Het Maastrichtse Socialistische Verbond, Maastricht
Tatout, Libeurté, Rotterdam

¹ Herdruk in verband met een abuis in de ondertekening.

Vergaderjaar 2020-2021

Studentenparlement

Tijdelijke bepalingen in verband met de bescherming van de integriteit van verkiezingen (Tijdelijke wet bescherming integriteit van verkiezingen)

Nr. 18

AMENDEMENT VAN DE FRACTIES GROENLEIDSCH EN GRONINGER RODE UNIE VOOR EEN NIVELLEREND NEDERLAND

Ontvangen 30 april 2021

De ondergetekenden stellen het volgende amendement voor:

I

In artikel 3, eerste lid, aanhef, wordt “Gedurende” vervangen door “Vanaf”, wordt “de dag waarop” vervangen door “de eerste dag van de maand waarin” en wordt na “een verkiezing” ingevoegd “en totdat het vertegenwoordigend orgaan waarvoor de verkiezing is geschied, heeft besloten dat een meerderheid van de benoemden als lid van dat orgaan wordt toegelaten als bedoeld in de artikelen V 4 en Y 25 van de Kieswet”.

II

In artikel 4 wordt “Gedurende” vervangen door “Vanaf”, wordt “de dag waarop” vervangen door “de eerste dag van de maand waarin” en wordt na “een verkiezing” ingevoegd “en totdat het vertegenwoordigend orgaan waarvoor de verkiezing is geschied, heeft besloten dat een meerderheid van de benoemden als lid van dat orgaan wordt toegelaten als bedoeld in de artikelen V 4 en Y 25 van de Kieswet”.

Toelichting

Dit amendement regelt dat de in de artikelen 3 en 4 van het voorstel van wet gehanteerde termijn waarbinnen de inlichtingen- en zorgplicht gelden, wordt uitgebreid. In het voorstel van wet zijn de verplichtingen uit artikelen 3 en 4 van kracht gedurende twaalf weken voorafgaand aan de dag waarop de stemming plaats vindt voor een verkiezing.

Dit amendement laat deze termijn eerder aanvangen, te weten twaalf weken voorafgaand aan de eerste dag van de maand waarin de stemming plaatsvindt. Voor deze termijn is aansluiting gezocht bij de termijn zoals deze in de Franse *Loi contre la manipulation de l'information* wordt gehanteerd.

Met deze wijziging wordt beoogd het orgaan dat met toezicht en handhaving van het onderhavige voorstel is belast, gedurende een langere periode gelegenheid te geven om verkregen informatie te analyseren, daaruit conclusies te trekken en indien nodig handhavend op te treden. De regering heeft aangegeven dat de voorgestelde termijn van twaalf weken daarvoor het ‘minimum’ is. Gezien het belang van de bestrijding van desinformatie in verkiezingstijd acht ondergetekende het verstandig om deze termijn uit te breiden. Twijfels over het bestaan van voldoende (uitvoerings)capaciteit, met name in de fase na inwerkingtreding van deze wet, maken een - beperkte - uitbreiding van de gehanteerde termijnen wenselijk.

Naast een vervroeging blijven de verplichtingen ook langer ná de dag van stemming van kracht. De termijn waarbinnen de verplichtingen van artikelen 3 en 4 gelden, loopt af wanneer het vertegenwoordigende orgaan waarvoor de verkiezing is geschied, heeft besloten een meerderheid van benoemden toe te laten als lid van dat orgaan. Deze procedure is voor de verkiezing van de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal en Provinciale Staten geregeld in artikel V 4 van de Kieswet, en voor de verkiezing van de leden van het Europees Parlement in artikel Y 25 van de Kieswet.

Met deze wijziging wordt beoogd te voorkomen dat geen actie kan worden ondernomen tegen de verspreiding van desinformatie op en vlak na de dag van de stemming. Naar de mening van de indiener is ook en wellicht juist in deze periode de kans aanwezig dat de integriteit van de verkiezingen wordt geschaad. Hierbij kan met name worden gedacht aan het te kwader trouw verspreiden van onjuiste informatie over de (al dan niet tussentijdse) verkiezingsuitslag of de wijze waarop de stemming heeft plaatsgevonden, zoals de gang van zaken op stembureaus.

In de praktijk zullen de voorgestelde wijzigingen doorgaans tot gevolg hebben dat de termijnen maximaal ongeveer drie weken eerder aanvangen en twee weken later aflopen dan nu het geval is.

Van Hout, GroenLeidsch, Leiden

Laniga, Groninger Rode Unie voor een Nivellerend Nederland, Groningen

Vergaderjaar 2020-2021

Studentenparlement

Tijdelijke bepalingen in verband met de bescherming van de integriteit van verkiezingen (Tijdelijke wet bescherming integriteit van verkiezingen)

Nr. 19

AMENDEMENT VAN DE FRACTIE D'20 NIJMEGEN C.S. TER
VERVANGING VAN DAT GEDRUKT ONDER NR. 7¹

Ontvangen 30 april 2021

De ondergetekenden stellen het volgende amendement voor:

I

Na artikel 1 wordt een artikel ingevoegd luidende:

Artikel 1a

Onze Minister bevordert de bewustwording van burgers omtrent onjuiste informatie als bedoeld in artikel 4 en draagt daartoe zorg voor een nationale bewustwordingscampagne. Deze campagne start ten minste 12 weken voorafgaand aan de dag waarop de stemming plaatsvindt voor een verkiezing.

II

In artikel 5, eerste lid, wordt “De Kiesraad is” vervangen door “Met uitzondering van artikel 1a is de Kiesraad”.

Toelichting

Dit amendement regelt dat meer bewustzijn omtrent desinformatie wordt gecreëerd bij burgers. Met het wetsvoorstel Tijdelijke wet bescherming integriteit van verkiezingen wordt getracht de integriteit van het verkiezingsproces te waarborgen door grootschalige en geautomatiseerde desinformatiecampagnes op sociale media aan te pakken. In de memorie van toelichting merkt de regering terecht op dat deze maatregelen slechts als *ultimum remedium* ingezet kunnen worden. De indieners achten het echter ook noodzakelijk om, als *primum remedium*, meer bewustzijn omtrent desinformatie bij burgers te creëren. Burgers moeten weten hoe desinformatie hen kan raken en moeten in staat zijn zich hier effectief tegen te weren. Om die reden achten de indieners het van groot belang dat er naast de andere maatregelen een grootschalige, terugkerende bewustwordingscampagne wordt gestart.

Visser, D'20 Nijmegen, Nijmegen

Visser, Christelijk-Democratische Unie van Utrecht, Utrecht

Vaassens, Maastrichts Socialistisch Verbond, Maastricht

¹ Vervanging in verband met een wijziging in de ondertekening.

Vergaderjaar 2020-2021

Studentenparlement

Tijdelijke bepalingen in verband met de bescherming van de integriteit van verkiezingen (Tijdelijke wet bescherming integriteit van verkiezingen)

Nr. 20

**AMENDEMENT VAN DE FRACTIE D'20 NIJMEGEN C.S. TER
VERVANGING VAN DAT GEDRUKT ONDER NR. 8¹**

Ontvangen 30 april 2021

De ondergetekenden stellen het volgende amendement voor:

I

Na artikel 6 worden twee artikelen ingevoegd, luidende:

Artikel 6a

De Wet op het voortgezet onderwijs wordt als volgt gewijzigd:

1. Artikel 11b wordt als volgt gewijzigd:

a. Voor de tekst wordt de aanduiding “1.” geplaatst en in de tekst wordt, onder het vervallen van “en” aan het slot van onderdeel l en onder vervanging van de punt aan het slot van onderdeel m door “, en”, een onderdeel toegevoegd, luidende:
n. mediageletterdheid.

b. Er wordt een lid toegevoegd, luidende:

2. Onder mediageletterdheid als bedoeld in het eerste lid, onder n, wordt verstaan de vaardigheid om burgers van alle leeftijden te helpen door de nieuwsgaring te navigeren, verschillende soorten media en hun werkwijze te herkennen, een kritisch inzicht te hebben in sociale netwerken en weloverwogen beslissingen te nemen, met inbegrip van kritisch denken.

2. In artikel 17, onderdeel b, wordt na “actief” ingevoegd “en kritisch”.

Artikel 6b

De Wet voortgezet onderwijs BES wordt als volgt gewijzigd:

1. Artikel 34 wordt als volgt gewijzigd:

a. Voor de tekst wordt de aanduiding “1.” geplaatst en in de tekst wordt, onder het vervallen van “en” aan het slot van onderdeel l en onder vervanging van de punt aan het slot van onderdeel m door “, en”, een onderdeel toegevoegd, luidende:
n. mediageletterdheid.

¹ Vervanging in verband met een wijziging in de ondertekening.

b. Er wordt een lid toegevoegd, luidende:

2. Onder mediageletterdheid als bedoeld in het eerste lid, onder n, wordt verstaan de vaardigheid om burgers van alle leeftijden te helpen door de nieuwsgaring te navigeren, verschillende soorten media en hun werkwijze te herkennen, een kritisch inzicht te hebben in sociale netwerken en weloverwogen beslissingen te nemen, met inbegrip van kritisch denken.

2. In artikel 42, onderdeel b, wordt na “actief” ingevoegd “en kritisch”.

II

Na artikel 7a wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 7b

Indien de Wet van 30 september 2020 houdende regels over het voortgezet onderwijs (Wet voortgezet onderwijs 2020) (Stb. 2020, 379) in werking treedt of is getreden, wordt die wet als volgt gewijzigd:

1. In artikel 2.2, onderdeel b, wordt na “actief” ingevoegd “en kritisch”.

2. Artikel 2.13 wordt als volgt gewijzigd:

a. In het tweede lid wordt, onder het vervallen van “en” aan het slot van onderdeel l en onder vervanging van de punt aan het slot van onderdeel m door “, en”, een onderdeel toegevoegd, luidende:

n. mediageletterdheid.

b. Er wordt een lid toegevoegd, luidende:

3. Onder mediageletterdheid als bedoeld in het tweede lid, onder n, wordt verstaan de vaardigheid om burgers van alle leeftijden te helpen door de nieuwsgaring te navigeren, verschillende soorten media en hun werkwijze te herkennen, een kritisch inzicht te hebben in sociale netwerken en weloverwogen beslissingen te nemen, met inbegrip van kritisch denken.

Toelichting

Het wetsvoorstel Tijdelijke wet bescherming integriteit van verkiezingen regelt niets met betrekking tot mediageletterdheid in het onderwijs. Dit amendement regelt dat leerlingen tijdens hun schoolperiode in het voortgezet onderwijs worden onderwezen in mediageletterdheid. Het is belangrijk om jongeren reeds vroeg te onderwijzen in het bewustzijn over, het herkennen van en het leren omgaan met desinformatie op sociale media. Niet alleen in en rondom verkiezingstijd, maar ook daarbuiten. Daarom dient bij het vaststellen van de kerndoelen in het voortgezet onderwijs aandacht te worden besteed aan het aspect mediageletterdheid. De in het met dit amendement voorgestelde tweede lid van de artikelen 11b van de Wet op het voortgezet onderwijs en 34 van de Wet voortgezet onderwijs BES gegeven definitie van mediageletterdheid is afkomstig van Mededeling van de Europese Commissie betreffende het actieplan voor Europese Democratie.² Door de toevoeging van mediageletterdheid aan artikel 11b van de Wet op het voortgezet onderwijs alsmede artikel 34 van de Wet voortgezet onderwijs BES wordt dit bewerkstelligd. Bij algemene maatregel van bestuur zal de regering kerndoelen moeten vaststellen omtrent mediageletterdheid voor de onderbouw van het voortgezet onderwijs.

Kritische burgers zijn beter in staat zich te weren tegen desinformatie doordat zij alerter en scherpzinniger worden in de beoordeling van informatie, onder andere op sociale media. Aan dit belangrijke element zal nadrukkelijk aandacht worden besteed in het onderwijs, door in artikel 17 van de Wet op het voortgezet onderwijs en artikel 42 van de Wet voortgezet onderwijs BES toe te voegen dat het onderwijs mede gericht is op het bevorderen van kritisch burgerschap. Door scholieren te leren kritisch met informatie op sociale

² Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch Sociaal Comité en het Comité van de Regio's, Brussel 3 december 2020 COM(2020)790, 28.

media om te gaan, wordt het doel bereikt dat het onderliggende wetsvoorstel mede voor ogen heeft.

Visser, D'20 Nijmegen, Nijmegen

Visser, Christelijk-Democratische Unie van Utrecht, Utrecht

Vaassens, Maastrichts Socialistisch Verbond, Maastricht

Hendrix, Nederlandse Unie voor Veritas en Unitas, Amsterdam

Vergaderjaar 2020-2021

Studentenparlement. Tijdelijke bepalingen in verband met de bescherming van de integriteit van verkiezingen (Tijdelijke wet bescherming integriteit van verkiezingen)

Nr. 21 AMENDEMENT VAN DE FRACTIE D'20 NIJMEGEN C.S.
Ontvangen 30 april 2021

De ondergetekenden stellen het volgende amendement voor:

I

Na artikel 5 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 5a

1. Titel 8.3 van de Algemene wet bestuursrecht is niet van toepassing op besluiten genomen op basis van deze wet.

2. In afwijking van artikel 8:41, vijfde lid, van de Algemene wet bestuursrecht bedraagt de termijn binnen welke de bijschrijving of storting van het verschuldigde bedrag dient plaats te vinden, twee weken. De voorzitter van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State kan een kortere termijn stellen.

3. De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State behandelt het beroep tegen besluiten op basis van deze wet met toepassing van afdeling 8.2.3 van de Algemene wet bestuursrecht. Afdeling 8.2.4 blijft buiten toepassing.

II

Artikel 6 wordt als volgt gewijzigd:

1. Voor de tekst wordt de aanduiding “2.” geplaatst, en in de tekst vervalt “bij de Algemene wet bestuursrecht,”.

2. Voor onderdeel 2 (nieuw) worden een aanhef en een onderdeel ingevoegd, luidende:
De bijlagen bij de Algemene wet bestuursrecht worden als volgt gewijzigd:

1. In bijlage 1 wordt na het onderdeel “Tijdelijke experimentenwet stembiljetten en centrale stemopneming” ingevoegd:

Tijdelijke wet bescherming integriteit van verkiezingen

Toelichting

De indieners stellen vast dat artikel 6 van het wetsvoorstel onvoldoende voorziet in de noodzaak tot snelle en effectieve rechtsbescherming. Dit artikel maakt een rechtstreeks beroep bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRvS) mogelijk. Echter, in tegenstelling tot hetgeen de regering stelt in de memorie van toelichting, worden de gebruikelijke Algemene wet bestuursrecht (Awb)-

termijnen gehanteerd.¹ Bovendien geldt de bezwaarprocedure. Daardoor kan het weken, zo niet maanden, duren voordat men een beslissing op bezwaar of een rechterlijke uitspraak heeft.

Daarom wordt in dit amendement aansluiting gezocht bij het systeem van bezwaar en beroep zoals de Kieswet dit kent. In deze wet is het t.a.v. bepaalde besluiten van het grootste belang zo snel mogelijk een oordeel van de ABRvS te verkrijgen, gelet op politieke overwegingen alsmede het risico dat verkiezingen ongeldig verklaard worden als het beroep gegrond wordt verklaard na de stemming.² Deze beroepsprocedures hebben vijf gemeenschappelijke kenmerken die erop gericht zijn vóór de stemming een oordeel van de ABRvS te verkrijgen:

1. er kan rechtstreeks beroep worden ingesteld bij de ABRvS;
2. de bezwaarschriftprocedure uit art. 7:1 Awb is buiten toepassing verklaard;
3. de Awb-regeling inzake de voorlopige voorziening van Titel 8.3 is buiten toepassing verklaard;
4. inzake de regeling van het griffierecht (art. 8:41 Awb) geldt de afwijkende termijn van twee weken waarbinnen het vereiste bedrag moet zijn gestort of bijgeschreven;
5. de versnelde behandeling uit afdeling 8.2.3 Awb is van toepassing.³

Met dit amendement worden deze kenmerken overgenomen in de Tijdelijke wet bescherming integriteit verkiezingen om effectieve rechtsbescherming voorafgaand aan de stemming tot stand te brengen. Het eerste kenmerk is al opgenomen in artikel 6. Het voorgestelde artikel 5a, eerste lid, laat de voorlopige voorzieningenprocedure buiten toepassing. De bodemprocedure is in dit geval immers een spoedprocedure op zich. Het voorgestelde artikel 5a, tweede lid, past de termijn voor de bijschrijving of storting van het griffierecht aan, wat tijdswinst oplevert. Het voorgestelde artikel 5a, derde lid, verklaart de versnelde behandeling van toepassing. Dit betekent o.a. dat de vierwekentermijn voor het overleggen van informatie door het bestuursorgaan niet geldt en er minder mogelijkheden zijn om te reageren op deskundigen. Ook dit vergroot de kans op een gerechtelijk oordeel vóór de stemming aanzienlijk. Met de wijziging van artikel 6 wordt tot slot de bezwaarfase buiten toepassing gelaten, hetgeen veel tijdswinst betekent. Deze procedure komt de publieke gerechtigheid ten goede.

Visser, D'20 Nijmegen, Nijmegen

Visser, Christelijk-Democratische Unie van Utrecht, Utrecht

Vaassens, Maastrichts Socialistisch Verbond, Maastricht

¹ *Kamerstukken Studentenparlement 2020/2021*, nr. 3, p. 10.

² Lierop & Brünheim, in: *Lexplicatie commentaar op de kieswet*, art. I 7 KW; *Kamerstukken II 2010/11*, 32450, nr. 7, p. 6.

³ D.J. Elzinga e.a., *Het Nederlandse kiesrecht*, Deventer: Kluwer 2012, p. 268.

Vergaderjaar 2020-2021

Studentenparlement

Tijdelijke bepalingen in verband met de bescherming van de integriteit van verkiezingen (Tijdelijke wet bescherming integriteit van verkiezingen)

Nr. 22

AMENDEMENT VAN DE FRACTIE D'20 NIJMEGEN C.S.
Ontvangen 30 april 2021

De ondergetekenden stellen het volgende amendement voor:

In artikel 1 wordt in de begripsbepaling van “verkiezing” na “Staten-Generaal,” ingevoegd “de eilandsraad, het algemeen bestuur van het waterschap, de gemeenteraad,”.

Toelichting

Gelet op het grote belang van de bescherming van de integriteit van verkiezingen wordt met dit amendement bewerkstelligd dat de Tijdelijke wet bescherming integriteit van verkiezingen ook van toepassing wordt op de gemeenteraadsverkiezingen, eilandsraadsverkiezingen en de waterschapsverkiezingen.

Lokale verkiezingen en lokale representatie zijn fundamenteën van onze democratie. De gemeente is immers de overheid waarmee de burger als eerste in contact komt, hetzelfde geldt voor de eilandsraden. Steeds meer taken komen bij de gemeente te liggen en zij speelt daarmee een steeds grotere rol in het dagelijks leven van burgers. De indieners zijn van mening dat de verkiezingen voor andere vertegenwoordigende organen ook bij het wetsvoorstel betrokken dienen te worden. Om deze reden dienen ook de gemeenteraads-, eilandsraads- en waterschapsverkiezingen beschermd te worden tegen het gevaar van desinformatie door deze wet. Het gevaar van desinformatie is bij lokale verkiezingen net zo reëel als bij landelijke, provinciale en Europese verkiezingen. Zo was er bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2018 al sprake van desinformatie-praktijken.¹

Gelet op de verbondenheid van Nederland met Bonaire, Sint Eustatius en Saba dient ook de integriteit van de eilandsraadsverkiezingen beschermd te worden. Zij wordt om die reden ook meegenomen in de Tijdelijke wet bescherming integriteit van verkiezingen.

Ten slotte een opmerking over de uitvoerbaarheid van dit amendement. Aangezien zowel de eilandsraadsverkiezingen als de waterschapsverkiezingen tegelijk met de Provinciale Statenverkiezingen plaatsvinden, zal dit geen problemen opleveren betreffende de uitvoerbaarheid van het wetsvoorstel. De gemeenteraadsverkiezingen vinden op een ander moment plaats en dit zal daarom extra inzet van het toezichthoudend orgaan vragen, maar de indieners achten de bescherming van deze lokale verkiezingen dermate belangrijk dat zij het dit waard vinden. Tevens is het toezichthoudend orgaan van het onderhavige wetsvoorstel dermate toegerust dat ondergetekenden dit met vertrouwen tegemoet gaan.

Visser, D'20 Nijmegen, Nijmegen
Tatout, Libeurté, Rotterdam

¹ Aanhangsel Handelingen II 2018/19, 278; *Brabants Dagblad*, ‘Tilburgse VVD doet luchtig over fake filmpje’, 24 februari 2018.

Vergaderjaar 2020-2021

Studentenparlement

Tijdelijke bepalingen in verband met de bescherming van de integriteit van verkiezingen (Tijdelijke wet bescherming integriteit van verkiezingen)

Nr. 23

**AMENDEMENT VAN DE FRACTIE GRONINGER RODE UNIE
VOOR EEN NIVELLEREND NEDERLAND C.S.**

Ontvangen 30 april 2021

De ondergetekenden stellen het volgende amendement voor:

Artikel 4 wordt als volgt gewijzigd:

1. Voor de tekst wordt de aanduiding “1.” geplaatst.
2. Er worden twee leden toegevoegd luidende:
 2. De krachtens artikel 2 aangewezen exploitant stelt een plan op, dat omschrijft hoe onjuiste informatie als bedoeld in het eerste lid op het platform wordt bestreden. De exploitant publiceert het plan voorafgaand aan de in het eerste lid genoemde termijn.
 3. De Kiesraad stelt beleidsregels vast inzake de wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan het plan van aanpak.

Toelichting

De huidige formulering van de zorgplicht geeft weinig aanknopingspunten omtrent de door exploitanten te nemen maatregelen. Ondergetekenden erkennen dat het initiatief voor de te nemen maatregelen bij de exploitanten zelf moet liggen. Zij beschikken immers over de kennis en de capaciteit om effectieve maatregelen tegen desinformatie op de eigen platformen te realiseren. Er komt aan de overheid echter ook een kaderstellende rol toe. Ondergetekenden wensen met dit amendement daarom een plan van aanpak in het leven te roepen. De grip op de door exploitanten genomen maatregelen wordt daarmee behouden, en wel om de volgende twee redenen.

Ten eerste mag de doelbereiking van dit wetsvoorstel niet afhankelijk zijn van hoe exploitanten invulling geven aan de zorgplicht. Het onderhavige voorstel richt zich op het beschermen van de integriteit van de verkiezingen. De door exploitanten genomen maatregelen moeten zoveel mogelijk gericht zijn op het bereiken van dat doel. Ondergetekenden vinden het wenselijk dat toezichthouder en gebruikers van sociale media platformen op voorhand inzicht verkrijgen in die kennis en capaciteit en daarmee in de voorgenomen maatregelen van exploitanten, nu deze maatregelen in kunnen grijpen in de vrijheid van meningsuiting.

Ten tweede levert een plan van aanpak een noodzakelijke prikkel op voor exploitanten voor om passende maatregelen te nemen tegen de verspreiding van desinformatie op hun platformen. Deze prikkel is tweeledig. De exploitant wordt gedwongen om naar gebruikers te verantwoorden hoe zij worden beschermd tegen desinformatie enerzijds, en tegen inbreuken op hun vrijheid van meningsuiting anderzijds. Daarnaast biedt publicatie van het plan de toezichthouder een concrete basis om te toetsen of exploitanten voldoende maatregelen nemen en kunnen zij ook ingrijpen als exploitanten middels de voorgenomen maatregelen teveel beperkingen aanbrengen op de vrijheden van gebruikers.

Laniga, Groninger Rode Unie voor een Nivellerend Nederland, Groningen
Visser, Christelijk-Democratische Unie van Utrecht, Utrecht
Visser, D'20 Nijmegen, Nijmegen

Vergaderjaar 2020-2021

Studentenparlement

Tijdelijke bepalingen in verband met de bescherming van de integriteit van verkiezingen (Tijdelijke wet bescherming integriteit van verkiezingen)

Nr. 24

**AMENDEMENT VAN DE FRACTIES LIBEURTÉ EN
NEDERLANDSE UNIE VOOR VERITAS EN UNITAS**

Ontvangen 30 april 2021

De ondergetekenden stellen het volgende amendement voor:

I

Onder vervanging van de punt aan het slot van artikel 1 voor een puntkomma wordt een begripsbepaling toegevoegd, luidende:

- actieve gebruikers: het aantal unieke gebruikers dat gedurende 4 weken voorafgaand aan de in artikel 3, eerste lid, en 4, genoemde termijn wekelijks minstens een sessie op het platform heeft gestart.

II

In artikel 2 wordt na “500.000” ingevoegd “actieve”.

Toelichting

Dit amendement regelt dat alleen de veelgebruikte online platformen aangewezen worden om uitvoering te geven aan deze bepalingen. Met de wijziging wordt voorkomen dat dubbele accounts en ongebruikte accounts meewegen in het bepalen van de impact van een online platform. Op deze wijze blijft deze wet doelmatig en wordt het doel nagestreefd dat de verplichting hieruit alleen op de exploitanten komt te rusten die significante impact kunnen hebben op de meningsvorming. Tevens zijn deze grotere exploitanten beter in staat uitvoering te geven aan hetgeen is bepaald in deze wet. Een belangrijk neveneffect is dat ontwikkeling en innovatie niet in de weg wordt gestaan door onnodige kosten voor kleine bedrijven, zoals start-ups en scale-ups.

Tatout, Libeurté, Rotterdam

Hendrix, Nederlandse Unie voor Veritas en Unitas, Amsterdam

Vergaderjaar 2020-2021

Studentenparlement

Tijdelijke bepalingen in verband met de bescherming van de integriteit van verkiezingen (Tijdelijke wet bescherming integriteit van verkiezingen)

Nr. 25

AMENDEMENT VAN DE FRACTIE LIBEURTÉ

Ontvangen 30 april 2021

De ondergetekende stelt het volgende amendement voor:

I

In de beweegreden wordt “onjuiste informatie” vervangen door “desinformatie” en wordt “eerlijkheid” vervangen door “integriteit”.

II

In artikel 3, eerste lid onderdeel e, wordt “eerlijkheid” vervangen door “integriteit”.

III

Artikel 4 wordt als volgt gewijzigd:

1. de zinsnede “alle nodige maatregelen” wordt vervangen door “alle noodzakelijke maatregelen die redelijkerwijs geleverd kunnen worden”.

2. De woorden “onjuiste informatie” worden vervangen door “desinformatie”.

3. Het woord “eerlijkheid” wordt vervangen door “integriteit”.

4. De zinsnede “of door listige kunstgrepen” wordt vervangen door “, leugens of middelen waarmee men oplichting kan plegen”.

5. Er wordt een zin toegevoegd, luidende: Voor de toepassing van de eerste volzin worden uitingen met een duidelijk satirisch oogmerk niet aangemerkt als desinformatie.

Toelichting

Dit amendement regelt dat er helderheid wordt geschapen met betrekking tot een aantal vage termen in het huidige artikel en dat de nodige ruimte wordt gelaten aan de beginselen van proportionaliteit en subsidiariteit. Het staat als een paal boven water dat de integriteit van de verkiezingen gewaarborgd dient te worden. Wel dienen tegelijkertijd grondrechten zoals de vrijheid van meningsuiting beschermd te worden. Om beide doelen te kunnen behalen, dient de reikwijdte van het wetsvoorstel beperkt te worden. Ook regelt dit amendement dat er dicht bij de strekking van het voorstel wordt gebleven. De wet waarborgt namelijk de integriteit van de verkiezingen. Het voorkomt zodoende mogelijke verwarring door “eerlijkheid” te vervangen door “integriteit”. Duidelijkheid waarborgt de praktische uitvoerbaarheid van

het wetsvoorstel voor bedrijven. In hetzelfde kader dient het begrip “onjuiste informatie” vervangen te worden door “desinformatie”.

Ten aanzien van de proportionaliteit en de subsidiariteit is het verstandig “nodige” te vervangen door “noodzakelijke” en aansluitend de zinsnede “die redelijkerwijs geveerd kunnen worden” in te voegen. Met deze begrippen wordt beoogd dat maatregelen pas getroffen worden indien noodzakelijk, ergo: er is geen lichter middel beschikbaar waarmee het doel kan worden bereikt. Daarnaast dienen de maatregelen redelijkerwijs geveerd te kunnen worden, wat inhoudt dat er een proportionaliteitstoets gedaan dient te worden voorafgaand aan de te nemen maatregelen. Het is daarnaast van belang exploitanten van online platforms alleen te verplichten tot het nemen van maatregelen die van hen, gezien de capaciteiten draagkracht van hun bedrijf en de ernst van het misbruik, redelijkerwijs geveerd kunnen worden. Op deze wijze worden de verantwoordelijkheden om desinformatie te bestrijden eerlijk gespreid tussen overheid en platformexploitanten.

Het is daarnaast essentieel dat exploitanten niet te ver gaan in het tegengaan van desinformatie. Dit vooral met het oog op de bescherming van de vrijheid van meningsuiting, met inbegrip van de vrijheid om informatie te ontvangen en te verstrekken, zoals genoemd in art. 10 EVRM. Een van de manieren waarop bedrijven te ver kunnen gaan is dat zij meer berichten verwijderen dan nodig, waardoor (zelf)censuur kan plaatsvinden. Het is onwenselijk dat exploitanten informatie van hun platforms halen die niet onder het begrip desinformatie valt. Om dit te voorkomen is het van belang subsidiariteits- en proportionaliteitswaarborgen aan artikel 4 van het wetsvoorstel toe te voegen. Daarnaast is van belang dat als er sprake is van desinformatie, bedrijven daar op proportionele en subsidiaire wijze op reageren.

Ook regelt dit amendement dat uitingen met een duidelijk satirisch oogmerk buiten de reikwijdte van deze bepaling vallen. Het is van belang de vrijheid van meningsuiting zoveel mogelijk te waarborgen. Onlosmakelijk verbonden met satire is het verkondigen van onwaarheden. Daarom zou het mogelijk binnen de reikwijdte van het huidige wetsvoorstel kunnen vallen. Satire beperken middels dit wetsvoorstel is in onze ogen zeer onwenselijk.

Als laatste is het nodig om te specificeren dat integriteit van verkiezingen geschaad wordt door bedrog, leugens of middelen waarmee men oplichting kan plegen. De Hoge Raad heeft in jurisprudentie het volgende bepaald over listige kunstgrepen: “Bij listige kunstgrepen gaat het in vergelijkbare zin in de kern om meer dan een enkele misleidende feitelijke handeling die een onjuiste voorstelling van zaken in het leven kan roepen.” De Hoge Raad gebruikt in een overzichtsarrest de woorden “listige kunstgrepen” wanneer het over specifieke oplichtingsmiddelen gaat.

Tatout, Libeurté, Rotterdam

Vergaderjaar 2020-2021

Studentenparlement

Tijdelijke bepalingen in verband met de bescherming van de integriteit van verkiezingen (Tijdelijke wet bescherming integriteit van verkiezingen)

Nr. 27

**GEWIJZIGD AMENDEMENT VAN DE FRACTIES
MAASTRICHTS SOCIALISTISCH VERBOND EN D'20
NIJMEGEN TER VERVANGING VAN DAT GEDRUKT ONDER
NR. 10**

Ontvangen 3 mei 2021

De ondergetekenden stellen het volgende amendement voor:

Na artikel 3 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 3a

1. Bij ministeriële regeling worden regels gesteld over de wijze waarop de Kiesraad een bovengrens vaststelt aan het door een krachtens artikel 2 aangewezen exploitant op diens platform aantal toegestane berichten per week dat, gedurende de 12 weken voorafgaand aan de dag waarop de stemming plaatsvindt, wordt geplaatst door verzamelingen van sociale media accounts die door een algoritme of door een gebruiker met een gefingeerde naam worden bestuurd en die onjuiste informatie als bedoeld in artikel 4 verspreiden.

2. De Kiesraad maakt ten minste 16 weken voorafgaand aan de dag waarop de stemming plaatsvindt aan elke krachtens artikel 2 aangewezen exploitant van een online platform de voor die exploitant geldende bovengrens, bedoeld in het eerste lid, bekend.

3. Indien de exploitant van een online platform korter dan 16 weken voorafgaand aan de dag waarop de stemming plaatsvindt krachtens artikel 2 wordt aangewezen maakt de Kiesraad, in afwijking van het tweede lid, zo spoedig mogelijk de voor die exploitant geldende bovengrens aan hem bekend.

Toelichting

Dit amendement geeft een bevoegdheid aan de minister om een kader vast te stellen, op basis waarvan het orgaan dat toeziet op de naleving van deze wet aan exploitanten van sociale media platformen kenbaar kan maken hoe veel berichten van trollen- en botlegers op hun platform worden getolereerd. Deze bovengrens kan per online platform verschillen en wordt ten minste 16 weken voor de dag van de stemming kenbaar gemaakt. Deze bovengrens zal slechts gedurende de 12 weken voor de dag van stemming van toepassing zijn, maar door deze 16 weken voor de dag van stemming mede te delen hebben exploitanten van online platformen voldoende tijd om maatregelen te nemen om het aantal berichten van bots- en trollenlegers te beperken. Mocht een exploitant van een online platform korter dan 16 weken voor de dag van stemming aangemerkt worden als exploitant van een platform dat in staat is een wezenlijke invloed uit te oefenen op de publieke meningsvorming in Nederland, dan wordt hen de bovengrens zo spoedig mogelijk medegedeeld.

In de memorie van toelichting van dit wetsvoorstel worden naast micro-targeting ook trollen en bots als belangrijke bronnen van desinformatie aangemerkt. Het wetsvoorstel zet grote stappen om micro-targeting

aan te pakken, maar blijft relatief onspecifiek met betrekking tot bots en trollen. Met dit amendement wordt meer helderheid verschaft over de aanpak van bots- en trollenlegers, waarmee wordt bedoeld op bots en trollen die op grote schaal desinformatie verspreiden. Aangezien dit amendement slechts ziet op trollen die op grote schaal opereren raakt dit niet aan de mogelijkheid voor individuele burgers om anoniem sociale media te gebruiken.

Het is niet haalbaar om berichten van bots- en trollenlegers geheel uit te bannen. Wanneer online platformen hiertoe verplicht zouden worden, is niet onaannemelijk dat zij ook veel berichten verwijderen waarvan niet zeker is vast te stellen of ze zijn geplaatst door bots of trollen om zo aan hun verplichting te voldoen. Dit is onwenselijk; een belangrijk uitgangspunt van dit amendement is dat de vrijheid van meningsuiting gewaarborgd blijft.

Krachtens artikel 3, eerste lid, van het wetsvoorstel kan het bevoegde orgaan informatie opvragen bij de exploitant van het online platform. Daarnaast kan het bevoegde orgaan zelf onderzoek doen naar het aantal berichten geplaatst door bots- en trollenlegers. Op basis van deze gegevens wordt een schatting gedaan van het aantal berichten geplaatst door bots- en trollenlegers. Mocht deze grens worden overschreden, dan kan het orgaan met het toezicht op de naleving van deze wet belast een last onder dwangsom opleggen krachtens artikel 5, eerste lid, van het wetsvoorstel.

Vaassens, Maastrichts Socialistisch Verbond, Maastricht
Visser, D'20 Nijmegen, Nijmegen

Vergaderjaar 2020-2021

Studentenparlement

Tijdelijke bepalingen in verband met de bescherming van de integriteit van verkiezingen (Tijdelijke wet bescherming integriteit van verkiezingen)

Nr. 28

**AMENDEMENT VAN DE FRACTIE CHRISTELIJK-
DEMOCRATISCHE UNIE VAN UTRECHT C.S. TER
VERVANGING VAN DAT GEDRUKT ONDER NR. 11¹**

Ontvangen 3 mei 2021

De ondergetekenden stellen het volgende amendement voor:

Artikel 4 wordt als volgt gewijzigd:

1. Voor de tekst wordt de aanduiding “1.” geplaatst.

2. In het eerste lid (nieuw) wordt na “alle nodige maatregelen” ingevoegd “die redelijkerwijs geveerd kunnen worden”.

3. Er wordt een lid toegevoegd, luidende:

2. Bij de bestrijding van onjuiste informatie nemen exploitanten van een online platform de waarborgen van proportionaliteit en subsidiariteit in acht.

Toelichting

Bescherming van grondrechten, in het bijzonder de vrijheid van meningsuiting, is essentieel in onze democratische rechtsstaat. Dit amendement heeft daarom als doel duidelijker grenzen te stellen aan de bestrijding van desinformatie zoals dit is geregeld in artikel 4 van het wetsvoorstel.

Ten eerste is het essentieel dat het wetsvoorstel praktisch uitvoerbaar is voor bedrijven. Daarnaast is het slechts zinvol exploitanten van online platforms te verplichten tot maatregelen die zij, gezien de capaciteit van hun bedrijf, kunnen uitvoeren.

Ten tweede is het essentieel dat exploitanten niet alleen gestimuleerd worden om voldoende desinformatie te bestrijden, maar daarin ook niet te ver gaan. Dit vooral met het oog op de bescherming van de vrijheid van meningsuiting. Een van de manieren waarop bedrijven te ver kunnen gaan is dat zij meer berichten verwijderen dan nodig. Het is onwenselijk dat exploitanten informatie van hun platforms halen die niet onder het begrip desinformatie valt. Om dit te voorkomen is het van belang subsidiariteits- en proportionaliteitswaarborgen aan artikel 4 van het wetsvoorstel toe te voegen. Dit om zeker te stellen dat er ook als gevolg van een dwangsom niet meer berichten dan nodig worden verwijderd. Daarnaast is van belang dat als er sprake is van desinformatie, bedrijven daar op proportionele en subsidiaire wijze op reageren. De juridische invulling van de proportionaliteits- en subsidiariteitswaarborgen in dit amendement is gelijk aan de wijze waarop waarborgen in het kader van art. 10 EVRM worden gehanteerd. De toezichthoudende instantie zal beleidsregels opmaken waarin moet staan hoe het deze waarborgen interpreteert. Het gevolg van dit amendement is dat de exploitanten ook een dwangsom, zoals geregeld in artikel 5 van het wetsvoorstel, opgelegd kunnen krijgen als zij bij de bestrijding van desinformatie niet de

¹ Vervanging in verband met een wijziging in de ondertekening.

waarborgen van proportionaliteit en subsidiariteit in acht nemen. Met dit amendement willen de indieners voorkomen dat de vrijheid van meningsuiting, een grondrecht van intrinsieke waarde, in het gedrang komt.

Visser, Christelijk-Democratische Unie van Utrecht, Utrecht

Laninga, Groninger Rode Unie voor een Nivellerend Nederland, Groningen

Visser, D'20 Nijmegen, Nijmegen

Van Hout, GroenLeidsch, Leiden

Vergaderjaar 2020-2021

Studentenparlement

Tijdelijke bepalingen in verband met de bescherming van de integriteit van verkiezingen (Tijdelijke wet bescherming integriteit van verkiezingen)

Nr. 29

**GEWIJZIGD AMENDEMENT VAN DE FRACTIES CHRISTELIJK-DEMOCRATISCHE UNIE VAN UTRECHT EN D'20 NIJMEGEN
TER VERVANGING VAN DAT GEDRUKT ONDER NR. 14
Ontvangen 3 mei 2021**

De ondergetekenden stellen het volgende amendement voor:

I

In artikel 1 vervalt de begripsbepaling van “Kiesraad”.

II

Na artikel 1 worden twee artikelen ingevoegd, luidende:

Artikel 1a

1. Er is een Autoriteit digitale media betreffende integriteit verkiezingen, hierna te noemen: de Autoriteit.
2. De Autoriteit is gevestigd te Middelburg.
3. Op de Autoriteit is de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen van toepassing, met uitzondering van de artikelen 12, 21 en 22. Artikel 18 is van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat voor “15 maart” wordt gelezen “1 mei”.

Artikel 1b

1. De Autoriteit bestaat uit zeven leden, onder wie een voorzitter. De leden kunnen uit hun midden ondervoorzitters aanwijzen.
2. De leden van de Autoriteit worden bij koninklijk besluit, op voordracht van Onze Minister, benoemd op grond van hun deskundigheid op het gebied van digitale media en desinformatie. De benoeming geldt voor de duur van ten hoogste vier jaar. Herbenoeming kan tweemaal en telkens voor ten hoogste vier jaar plaatsvinden.
3. De leden van de Autoriteit worden op eigen verzoek door Onze Minister ontslagen. Zij kunnen voorts bij koninklijk besluit worden geschorst en ontslagen wegens ongeschiktheid, onbekwaamheid dan wel wegens andere zwaarwegende in de persoon van de betrokkene gelegen redenen. De voordracht voor schorsing of ontslag wordt niet gedaan dan nadat de Autoriteit daarover is gehoord.

III

In artikel 2 wordt in de eerste zin “Op voordracht van het Commissariaat kan de Kiesraad” vervangen door “De Autoriteit kan” en wordt in de tweede zin “Kiesraad” vervangen door “Autoriteit”.

IV

In artikel 3, eerste lid, aanhef en onder e, en derde lid, wordt “Kiesraad” vervangen door “Autoriteit”.

V

In artikel 5, eerste en tweede lid, wordt “Kiesraad” vervangen door “Autoriteit”.

Toelichting

Met dit amendement wordt een nieuw zelfstandig bestuursorgaan ingesteld. De indieners zijn van mening dat met dit amendement meer recht wordt gedaan aan het door de regering beoogde doel van dit wetsvoorstel, namelijk desinformatie rondom de verkiezingen tegen te gaan op de sociale media. Om dit daadwerkelijk te kunnen waarborgen, is het noodzakelijk dat het orgaan belast met de uitvoer van dit wetsvoorstel onafhankelijk is, en de benodigde expertise in huis heeft. De Kiesraad heeft door haar taken als adviescollege en taken rondom de verkiezingsuitslag een onvoldoende mate van onafhankelijkheid met betrekking tot de verkiezingen om deze taak uit te voeren, en de vrees bestaat dat deze toezichthoudende taak schadelijk kan zijn voor de geloofwaardigheid van de verkiezingsuitslag. Met de instelling van een nieuw zelfstandig bestuursorgaan kan deze onafhankelijkheid wel worden gewaarborgd, en kan juiste expertise bij elkaar verzameld worden. Met het oog op het waarborgen van de onafhankelijkheid is bovendien besloten een deel van de Kaderwet zelfstandige bestuursorgaan niet van toepassing te laten zijn op de Autoriteit digitale media betreffende integriteit verkiezingen. Daarnaast is ervoor gekozen de datum waarop door het zelfstandig bestuursorgaan een jaarverslag moet worden opgesteld voor de Autoriteit digitale media betreffende integriteit verkiezingen te verplaatsen naar 1 mei. Dit vanwege het feit dat de verkiezingsdag over het algemeen vlak voor of zelfs na de datum ligt die in de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen is opgenomen, te weten 15 maart.

Visser, Christelijk-Democratische Unie van Utrecht, Utrecht
Visser, D'20 Nijmegen, Nijmegen

Vergaderjaar 2020-2021

Studentenparlement

Tijdelijke bepalingen in verband met de bescherming van de integriteit van verkiezingen (Tijdelijke wet bescherming integriteit van verkiezingen)

Nr. 30

**AMENDEMENT VAN DE FRACTIE GRONINGER RODE UNIE
VOOR EEN NIVELLEREND NEDERLAND**

Ontvangen 4 mei 2021

De ondergetekende stelt het volgende amendement voor:

Aan artikel 5 wordt een lid toegevoegd, luidende:

3. De Kiesraad vermoedt dat een bepaling van deze wet in grove mate wordt geschonden wanneer deze schending een ernstige inbreuk op de rechtsorde kan veroorzaken dan wel oplevert.

Toelichting

Op grond van artikel 5, tweede lid, van het wetsvoorstel kan de Kiesraad bij een vermoeden dat een bepaling van deze wet in grove mate wordt geschonden het Openbaar Ministerie opdragen onderzoek te doen in een geautomatiseerd werk ex artikel 126nba Wetboek van Strafvordering (hierna: Sv). Ondergetekende staat welwillend tegenover de inzet van deze 'hackbevoegdheid', maar realiseert zich ook dat het inzetten van een dergelijke heimelijke bevoegdheid een zware inbreuk op de privacy van exploitanten en gebruikers kan betekenen. Dit amendement heeft daarom als doel om een aanvullende waarborg te bieden omtrent de inzet van de hackbevoegdheid in opdracht van de Kiesraad.

De indiener is van mening dat het in grove mate schenden van een bepaling van de Tijdelijke wet bescherming integriteit van verkiezingen de rechtsorde ernstig kan schokken en van dusdanige omvang kan zijn dat het gevolgen zal hebben voor de samenleving. Daarom is het van belang dat de Kiesraad bij het vaststellen van het vermoeden van schending moet kunnen aantonen dat deze schending een ernstige inbreuk op de rechtsorde kan veroorzaken dan wel oplevert, zoals in het voorgestelde artikel 5, derde lid, is opgenomen. De Kiesraad moet daarbij de ernst van de feiten en omstandigheden afwegen tegen de inzet van de hackbevoegdheid ex art. 126nba Sv. Hiermee dient de inzet van deze bevoegdheid als een duidelijk ultimum remedium.

Tot slot, wanneer de Kiesraad bij het vaststellen van het vermoeden van schending kan aantonen dat deze schending een ernstige inbreuk op de rechtsorde kan veroorzaken dan wel oplevert, kan hij opdracht geven aan het Openbaar Ministerie om de hackbevoegdheid ex art. 126nba Sv in te zetten om zo van het vermoeden een zekerheid te maken.

Schipper, Groninger Rode Unie voor een Nivellerend Nederland, Groningen

Vergaderjaar 2020-2021

Studentenparlement

Tijdelijke bepalingen in verband met de bescherming van de integriteit van verkiezingen (Tijdelijke wet bescherming integriteit van verkiezingen)

Nr. 31

**AMENDEMENT VAN DE FRACTIES GRONINGER RODE UNIE
VOOR EEN NIVELLEREND NEDERLAND EN GROENLEIDSCH**

Ontvangen 4 mei 2021

De ondergetekenden stellen het volgende amendement voor:

In artikel 2 wordt “Op voordracht van het Commissariaat kan de Kiesraad” vervangen door “De Kiesraad kan, al dan niet op voordracht van het Commissariaat,”.

Toelichting

Ondergetekenden staan welwillend tegenover een adviserende rol voor het Commissariaat. Er kan immers geprofiteerd worden van de ruime kennis en expertise van het Commissariaat. Zo kan het Commissariaat de Kiesraad adviseren over exploitanten, invloed op de publieke meningsvorming en informatievrijheid. Ondergetekenden achten het echter onwenselijk dat de Kiesraad niet kan handelen als het Commissariaat, een ander onafhankelijk orgaan, niet voordraagt. Er wordt op die manier namelijk een afhankelijkheid gecreëerd, die niet strookt met de verantwoordelijkheid die de Kiesraad met dit wetsvoorstel draagt.

Met dit amendement wordt geen afbreuk gedaan aan de voordrachtsrol van het Commissariaat. De Kiesraad zal zich in beginsel richten op de exploitanten die door het Commissariaat zijn voorgedragen. Om duidelijkheid te waarborgen en te voorkomen dat er een vacuüm ontstaat, is het echter aanbevelenswaardig dat de Kiesraad een eigen aanwijzingsbevoegdheid heeft die los staat van de rol van het Commissariaat. Daarom wordt met dit amendement artikel 2 van het wetsvoorstel zo gewijzigd, dat het benadrukt dat de aanwijzingsbevoegdheid van de Kiesraad zich niet enkel beperkt tot het advies van het Commissariaat.

Schipper, Groninger Rode Unie voor een Nivellerend Nederland, Groningen
Van Hout, GroenLeidsch, Leiden

Vergaderjaar 2020-2021

Studentenparlement

Tijdelijke bepalingen in verband met de bescherming van de integriteit van verkiezingen (Tijdelijke wet bescherming integriteit van verkiezingen)

Nr. 32

**AMENDEMENT VAN DE FRACTIES GRONINGER RODE UNIE
VOOR EEN NIVELLEREND NEDERLAND EN GROENLEIDSCH**
Ontvangen 4 mei 2021

De ondergetekenden stellen het volgende amendement voor:

In artikel 5 wordt na het eerste lid een lid ingevoegd, luidende:

1a. De werkzaamheden in verband met het opleggen van een dwangsom worden verricht door personen binnen de Kiesraad die niet betrokken zijn geweest bij het vaststellen van de overtreding en het daaraan voorafgaande onderzoek.

Toelichting

Bij toezicht en handhaving is het van belang dat medewerkers van de Kiesraad handelen zonder vooringenomenheid, conform het vereiste van artikel 2:4 van de Algemene wet bestuursrecht. Voor het handhavingsproces is daarom van belang dat de toezichthouders die betrokken zijn bij het onderzoek, geen rol hebben bij de besluitvorming over de handhaving. Dit amendement regelt de functiescheiding binnen de Kiesraad. Met het met dit amendement voorgestelde artikel 5, lid 1a, wordt de functiescheiding binnen de Kiesraad gegarandeerd. In de praktijk zou hieraan uitvoering kunnen worden gegeven door het instellen van aparte handhavingsfunctionarissen die belast zijn met enkele beslissingstaken. Deze constructie is geïnspireerd op de werkwijze van andere toezichthouders, zoals de Autoriteit Financiële Markten (AFM). De handhavingsfunctionarissen staan los van het secretariaat van de Kiesraad dat het onderzoek uitvoert. De toezichthouders zullen een zaak na afronding van het onderzoek overdragen aan een handhavingsfunctionaris, die vervolgens een advies opstelt voor de leden van de Kiesraad. Als het advies is om over te gaan op handhaving, wordt daarbij een concept-handhavingsbesluit gevoegd. De Kiesraad neemt vervolgens het handhavingsbesluit.

Schipper, Groninger Rode Unie voor een Nivellerend Nederland, Groningen
Van Hout, GroenLeidsch, Leiden

Vergaderjaar 2020-2021

Studentenparlement**Tijdelijke bepalingen in verband met de bescherming van de integriteit van verkiezingen (Tijdelijke wet bescherming integriteit van verkiezingen)****Nr. 33****AMENDEMENT VAN DE FRACTIES GRONINGER RODE UNIE
VOOR EEN NIVELLEREND NEDERLAND EN GROENLEIDSCH**

Ontvangen 4 mei 2021

De ondergetekenden stellen het volgende amendement voor:

Na artikel 6 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 6a

In artikel A 3, tweede lid, van de Kieswet, wordt na “heeft voorts tot taak” ingevoegd “de integriteit van de verkiezingen te beschermen en”.

Toelichting

Dit amendement regelt dat de taakomschrijving van de Kiesraad in de Kieswet wordt uitgebreid met het beschermen van de integriteit van verkiezingen. De bedoeling van dit amendement is de bevoegdheden van de Kiesraad te verduidelijken door deze vast te leggen in de algemene taakomschrijving van de Kiesraad in de Kieswet. Door in de Kieswet vast te leggen dat de Kiesraad tot taak heeft om de integriteit van verkiezingen te beschermen, wordt een transparante grondslag geboden voor de uitgebreide toezichts- en handhavingsbevoegdheden die hij in de Tijdelijke wet bescherming integriteit van verkiezingen krijgt toebedeeld. De uitvoering van deze taken staat daarmee op gelijke voet met de andere taken die de Kiesraad nu al heeft.

Schipper, Groninger Rode Unie voor een Nivellerend Nederland, Groningen
Van Hout, GroenLeidsch, Leiden

Vergaderjaar 2020-2021

Studentenparlement

Tijdelijke bepalingen in verband met de bescherming van de integriteit van verkiezingen (Tijdelijke wet bescherming integriteit van verkiezingen)

Nr. 34

**AMENDEMENT VAN DE FRACTIE GRONINGER RODE UNIE
VOOR EEN NIVELLEREND NEDERLAND**

Ontvangen 4 mei 2021

De ondergetekende stelt het volgende amendement voor:

Na artikel 6 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 6a

In artikel A 5, eerste lid, van de Kieswet wordt “zes” vervangen door “zeven”.

Toelichting

Dit amendement regelt dat de Kiesraad wordt uitgebreid van zeven naar acht leden. Leden van de Kiesraad worden ingevolge artikel A 5, derde lid, van de Kieswet benoemd op basis van deskundigheid. Aangezien het om een nieuwe taak gaat is het noodzakelijk om een lid aan de Kiesraad toe te voegen dat deskundig is op het gebied van de integriteit van verkiezingen en desinformatie. Naast de toegezegde personele uitbreiding wordt hiermee gegarandeerd dat binnen de Kiesraad voldoende expertise aanwezig is om haar taken uit te kunnen voeren.

Schipper, Groninger Rode Unie voor een Nivellerend Nederland, Groningen

Vergaderjaar 2020-2021

Studentenparlement

Tijdelijke bepalingen in verband met de bescherming van de integriteit van verkiezingen (Tijdelijke wet bescherming integriteit van verkiezingen)

Nr. 35

AMENDEMENT VAN DE FRACTIE LIBEURTÉ

Ontvangen 5 mei 2021

De ondergetekende stelt het volgende amendement voor:

Aan artikel 3 wordt een lid toegevoegd, luidende:

4. Dit artikel is niet van toepassing op de aangewezen exploitant die zelf een transparant systeem heeft ontwikkeld om de verspreiding van onjuiste informatie tegen te gaan, dan wel een systeem dat gebruikers middels een disclaimer wijst op de gevaren van mogelijk onjuiste informatie dat een geplaatst bericht bevat.

Toelichting

Dit amendement regelt dat de krachtens artikel 2 aangewezen exploitanten van online platforms zelf middels een transparant systeem de verspreiding van onjuiste informatie kunnen tegengaan. Een exploitant van een online platform heeft hiervoor drie mogelijkheden. Een exploitant van een online platform kan berichten verwijderen die de integriteit van verkiezingen in gevaar kunnen brengen, accounts verwijderen van gebruikers die zich stelselmatig schuldig maken aan de verspreiding van onjuiste informatie of een disclaimer plaatsen bij berichten die mogelijk onjuiste informatie bevatten. Exploitanten van online platforms beschikken over de technische vaardigheden om dit soort problemen zelf aan te pakken. Door het aanpassen van de algoritmes kunnen exploitanten van online platforms zelf overgaan tot het tegengaan van de verspreiding van onjuiste informatie in aanloop naar verkiezingen. De Kiesraad bepaalt of het ontwikkeld systeem hiervoor geschikt is. Er zijn inmiddels al voorbeelden waarbij dit toegepast wordt. Een recent voorbeeld is het opschorten van het Twitteraccount van 'Vizier op Links'. Twitter heeft hiermee aangetoond dat exploitanten van online platforms goed in staat zijn om de verspreiding van onjuiste informatie tegen te houden. Met dit amendement worden grote exploitanten van online platforms nog meer aangespoord tot zelfregulering. Ook middels het plaatsen van een disclaimer hebben exploitanten van online platforms aangetoond dat zij goed in staat zijn tot zelfregulering. Een voorbeeld hiervan is de disclaimer die Twitter plaatst bij berichten die mogelijk onjuiste informatie bevatten. Dit amendement zal leiden tot een hogere effectiviteit van het tegengaan van de verspreiding van onjuiste informatie in aanloop naar verkiezingen door meer verantwoordelijkheid te plaatsen bij de exploitanten van online platforms.

Tatout, Libeurté, Rotterdam

Vergaderjaar 2020-2021

Studentenparlement

Tijdelijke bepalingen in verband met de bescherming van de integriteit van verkiezingen (Tijdelijke wet bescherming integriteit van verkiezingen)

Nr. 36

AMENDEMENT VAN DE FRACTIE LIBEURTÉ

Ontvangen 5 mei 2021

De ondergetekende stelt het volgende amendement voor:

I

In artikel 5 wordt na het eerste lid een lid ingevoegd, luidende:

1a. De Kiesraad legt een in het vorige lid genoemde maatregel niet eerder op dan nadat een door de Kiesraad te bepalen termijn voor het nemen van maatregelen is verstreken. De Kiesraad stemt de termijn af op de ernst van de overtreding.

II

Artikel 5, tweede lid, komt te luiden:

2. Bij opzettelijke overtreding of grove schuld ten aanzien van een overtreding van een bepaling van deze wet kan de Kiesraad een bestuurlijke boete opleggen. De bestuurlijke boete bedraagt voor een afzonderlijke overtreding ten hoogste € 200.000 of 4% van de wereldwijde jaaromzet van de aangewezen exploitant in het voorgaande boekjaar.

Toelichting

In dit amendement wordt de nadruk gelegd op zelfregulering. Met dit amendement wordt het optreden van de Kiesraad bij overtredingen van deze wet pas mogelijk gemaakt nadat de krachtens artikel 2 aangewezen exploitanten de mogelijkheid gekregen hebben om zelf op te treden tegen onwenselijk handelen door gebruikers. De verantwoordelijke exploitanten dienen voldoende gelegenheid te hebben om efficiënt en effectief in te grijpen tegen misbruik van hun diensten.

Dit amendement regelt ook dat de naar het oordeel van indiener ongewenste vermenging van straf- en bestuursrecht voorkomen wordt. In plaats van een verwijzing naar artikel 126nba van het Wetboek van Strafvordering kan de Kiesraad een bestuurlijke boete opleggen als een exploitant deze wet in grove mate schendt. Indiener is van mening dat met het uitsluiten van de bevoegdheden, genoemd in artikel 126nba van het Wetboek van Strafvordering, de beginselen van proportionaliteit en subsidiariteit beter in het oog worden gehouden. De Kiesraad zorgt er te allen tijd voor dat een opgelegde bestuurlijke boete doeltreffend, evenredig en afschrikkend is. De Kiesraad houdt daarbij rekening met de aard, de ernst en de duur van de inbreuk, alsmede met de aard, de omvang of het doel van de onjuiste informatie in kwestie en het aantal getroffen betrokkenen en de omvang van de door hen geleden schade.

Tatout, Libeurté, Rotterdam

Vergaderjaar 2020-2021

Studentenparlement

Tijdelijke bepalingen in verband met de bescherming van de integriteit van verkiezingen (Tijdelijke wet bescherming integriteit van verkiezingen)

Nr. 37

AMENDEMENT VAN DE FRACTIE NEDERLANDSE UNIE VOOR VERITAS EN UNITAS

Ontvangen 6 mei 2021

De ondergetekende stelt het volgende amendement voor:

In artikel 3, eerste lid, onderdeel d, vervalt “teneinde hun stemgedrag te beïnvloeden”.

Toelichting

Sociale media platformen hebben jarenlang kunnen werken aan gedrag sturende algoritmes. Deze algoritmes hebben veel invloed op de inhoud van de publieke (digitale) informatieruimte. Dit is een schadelijke ontwikkeling die we een halt toe moeten roepen. Door het openbaar maken van de algoritmen krijgt de Nederlandse burger inzicht in de manier waarop hun persoonlijke data wordt gebruikt. Wij zijn het daarom met de regering eens dat algoritmes van Big Tech-bedrijven openbaar gemaakt moeten worden. Om de transparantie waar de Nederlandse burger recht op heeft te waarborgen, moet deze bekendmaking niet beperkt worden tot eventuele beïnvloeding van het stemgedrag maar dient het alle algoritmes te omvatten.

Hendrix, Nederlandse Unie voor Veritas en Unitas, Amsterdam

Vergaderjaar 2020-2021

Studentenparlement

Tijdelijke bepalingen in verband met de bescherming van de integriteit van verkiezingen (Tijdelijke wet bescherming integriteit van verkiezingen)

Nr. 38

AMENDEMENT VAN DE FRACTIE NEDERLANDSE UNIE VOOR VERITAS EN UNITAS

Ontvangen 6 mei 2021

De ondergetekende stelt het volgende amendement voor:

I

Onder vervanging van de punt aan het slot van artikel 1 voor een puntkomma worden twee begripsbepalingen toegevoegd, luidende:

- politieke bijdragen: uitingen in het kader van het politiek debat, al dan niet door leden van de gemeenteraad, het college van burgemeester en wethouders, de burgemeester, provinciale staten, gedeputeerde staten, de commissaris van de Koning, de Eerste en Tweede Kamer, het kabinet of andere personen die in aanmerking komen of zich verkiesbaar willen stellen voor een van de genoemde vertegenwoordigende organen;
- wetenschappelijke bijdragen: uitingen in het kader van het wetenschappelijk debat, al dan niet voortvloeiend uit onderzoek of commentaar op ander onderzoek.

II

Artikel 4 wordt als volgt gewijzigd:

1. Voor de tekst wordt de aanduiding “1.” geplaatst.
2. Er wordt een lid toegevoegd, luidende:
 2. Voor politieke en wetenschappelijke bijdragen kan de maatregel slechts bestaan uit het verwijderen van content voor zover er sprake is van overtreding van een bepaling uit het Wetboek van Strafrecht.

Toelichting

Wetenschap en politiek vervullen essentiële functies in een democratie. Beiden kunnen onmogelijk functioneren wanneer er informatie uit het publiek debat wordt verwijderd. Dit is des te meer belangrijk aangezien de wetenschap een grote rol speelt in het kader van het vaststellen van feitelijk onjuiste informatie. Het vaststellen van feitelijk onjuiste informatie is een continu wetenschappelijk debat. Daarnaast zijn politieke bijdragen essentieel om de zittende macht te controleren.

Zouden politieke en wetenschappelijke bijdragen die niet in strijd zijn met het strafrecht ook verwijderd kunnen worden, dan bestaat bovendien het risico op stilstand in de samenleving. Door informatie die door de Kiesraad als onjuist is gekwalificeerd te verwijderen, kan er tevens een ‘confirmation bias’ ontstaan in de samenleving. Kritiek op een op een bepaald moment geldende mainstream visie kan worden verwijderd onder het mom van onjuiste informatie. Dit amendement stelt voor de noodzakelijke uitzondering voor het

verwijderen van content op gebied van politieke en wetenschappelijke bijdrage te maken. Na aanname van dit amendement kunnen zo nodig disclaimers worden geplaatst, maar wordt het onmogelijk dat politieke of wetenschappelijke bijdragen compleet uitgesloten worden van het publiek debat. Dit amendement beoogt dan ook de uiterst belangrijke functies van politiek en wetenschap, en daarmee tevens de democratie, te waarborgen.

Zowel politieke bijdragen als wetenschappelijke bijdragen zijn gedefinieerd. Politieke bijdragen zijn uitingen in het kader van het politiek debat. Deze kunnen worden gedaan door personen die een specifieke rol vervullen in onze democratie, maar ook door andere personen. Wetenschappelijke bijdragen kunnen gedaan worden door wetenschappers, maar ook door niet-wetenschappers. Om te kwalificeren als wetenschappelijke bijdrage, is het belangrijk dat er sprake is van een uiting in het kader van het wetenschappelijk debat. Deze uitingen kunnen bijvoorbeeld voortvloeien uit onderzoek of in commentaar op onderzoek.

Hendrix, Nederlandse Unie voor Veritas en Unitas, Amsterdam

Vergaderjaar 2020-2021

Studentenparlement

Tijdelijke bepalingen in verband met de bescherming van de integriteit van verkiezingen (Tijdelijke wet bescherming integriteit van verkiezingen)

Nr. 39

**AMENDEMENT VAN DE FRACTIE NEDERLANDSE UNIE VOOR
VERITAS EN UNITAS C.S.**

Ontvangen 6 mei 2021

De ondergetekenden stellen het volgende amendement voor:

Na artikel 7a wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 7b

Onze Minister zendt in overeenstemming met onze Minister van Economische Zaken en Digitalisering binnen acht weken na elke verkiezing aan beide Kamers der Staten-Generaal een verslag over de doeltreffendheid en effecten van deze wet in de praktijk aan de hand van door de Staten-Generaal opgestelde criteria. Tevens zet Onze Minister na elke verkiezing een online consultatie op inzake de evaluatie van de wet.

Toelichting

De ministers dragen zorg voor een evaluatie van de wet. De criteria hiervoor worden vastgesteld door de Staten-Generaal. Door de verschillende politieke kleuren die de Staten-Generaal bevat wordt een goede toetsing vanuit verschillende invalshoeken van het wetsvoorstel gewaarborgd. Een strenge toetsing is noodzakelijk ter bescherming van de vrijheid van meningsuiting zoals onder meer vastgelegd in artikel 7 van de Grondwet en artikel 10 van het EVRM. De wet dient te worden geëvalueerd door een onafhankelijke commissie bestaande uit experts uit de publieke en private sectoren. Verder is het van belang de burger bij dit wetsvoorstel te betrekken, omdat het wetsvoorstel raakt aan de vrijheid van meningsuiting en het juist ter bescherming van de burger tegenover personen of partijen die misbruik wensen te maken van online platformen moet dienen. Door het raadplegen van de burger middels een online consultatie wordt in kaart gebracht of zij een mindere mate van beïnvloeding, dan wel (on)gewenste neveneffecten ervaren door dit wetsvoorstel.

Hendrix, Nederlandse Unie voor Veritas en Unitas, Amsterdam

Visser, D'20 Nijmegen, Nijmegen

Vaassens, Maastrichts Socialistisch Verbond, Maastricht

Vergaderjaar 2020-2021

Studentenparlement

Tijdelijke bepalingen in verband met de bescherming van de integriteit van verkiezingen (Tijdelijke wet bescherming integriteit van verkiezingen)

Nr. 40

**AMENDEMENT VAN DE FRACTIE NEDERLANDSE UNIE VOOR
VERITAS EN UNITAS**

Ontvangen 6 mei 2021

De ondergetekende stelt het volgende amendement voor:

In artikel 5, eerste lid, vervalt de tweede zin.

Toelichting

Dit amendement strekt ertoe dat de Kiesraad niet meer bevoegd is tot het opleggen van een dwangsom. Indiener acht het niet de taak van de Kiesraad om een last onder dwangsom op te leggen. De overheid moet sociale media platformen niet stimuleren om de vrijheid van meningsuiting in te perken door middel van een dwangsom, maar juist deze vrijheid waarborgen. Dit kan door aansluiting te zoeken bij de normen van het Wetboek van Strafrecht en door de bevoegdheid tot straffen bij het openbaar ministerie te laten. Het is namelijk de taak van het openbaar ministerie om onderzoek te doen naar mogelijk strafbare feiten en om te bepalen of zij vervolgstappen nodig achten.

Daarbij is de bevoegdheid tot het opleggen van een dwangsom strijdig met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur. Denk hierbij met name aan het legaliteitsbeginsel en het beginsel van rechtszekerheid. De normen in het huidige wetsvoorstel zijn te vaag geformuleerd, voorbeelden van dergelijke open normen zijn: 'onjuiste informatie', 'informatie die kennelijk tot doel heeft om het stemgedrag te beïnvloeden' en 'alle nodige maatregelen'. Derhalve is indiener van mening dat de bevoegdheid tot het opleggen van een last onder dwangsom zeer onwenselijk is. Het feit dat de Kiesraad beleidsregels kan opstellen die de begrippen kunnen verduidelijken, acht indiener niet voldoende. Pas indien er een bij wet vastgestelde invulling aan de open normen is gegeven die dusdanig duidelijk is dat exploitanten van online platforms weten wat van hen verwacht wordt, kan een last onder dwangsom zonder strijd met het legaliteitsbeginsel en het rechtszekerheidsbeginsel worden opgelegd. Het gaat immers om de vrijheid van meningsuiting, dat in de ogen van de indiener een fundamenteel grondrecht is. De inperking van dit recht mag niet door enkel 'beleidsregels' worden ingevuld.

Hendrix, Nederlandse Unie voor Veritas en Unitas, Amsterdam

Vergaderjaar 2020-2021

Studentenparlement

Tijdelijke bepalingen in verband met de bescherming van de integriteit van verkiezingen (Tijdelijke wet bescherming integriteit van verkiezingen)

Nr. 41

AMENDEMENT VAN DE FRACTIE NEDERLANDSE UNIE VOOR VERITAS EN UNITAS

Ontvangen 6 mei 2021

De ondergetekende stelt het volgende amendement voor:

1. In artikel 5, tweede lid, wordt “dat een bepaling van deze wet in grove mate wordt geschonden” vervangen door “dat een verdenking bestaat van ernstige strafbare feiten die een ernstige inbreuk op de rechtsorde opleveren” en wordt “opdragen” vervangen door “adviseren”.

Toelichting

Dit amendement strekt ertoe dat het openbaar ministerie slechts onderzoek kan doen in een geautomatiseerd werk indien een verdenking bestaat van ernstige strafbare feiten die een ernstige inbreuk op de rechtsorde opleveren. Indiener is van mening dat onderzoek in een geautomatiseerd werk een grove schending van artikel 10 van de Grondwet, het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer, oplevert. Een dergelijk ernstige schending is niet zomaar gerechtvaardigd. Dit blijkt ook uit de memorie van toelichting van de invoering van artikel 126nba van het Wetboek van Strafrecht.¹ Hierin worden strikte eisen gesteld aan het gebruik maken van artikel 126nba. Daarbij wordt ook gesteld ‘De bevoegdheid kan slechts worden toegepast als sprake is van een verdenking van ernstige strafbare feiten die een ernstige inbreuk op de rechtsorde opleveren.’ De bevoegdheid van de Kiesraad tot het opdragen van een onderzoek in geautomatiseerd werk indien het wetsvoorstel in grove mate wordt geschonden is daarom ook onbegrijpelijk te noemen. Vooral gezien een overtreding van het wetsvoorstel geen overtreding in strafrechtelijke zin is. Het onderzoek naar, en de vervolging van, strafbare feiten dient bij het openbaar ministerie te liggen. Daarom wordt in dit amendement ‘opdragen’ aangepast naar ‘adviseren’.

Hendrix, Nederlandse Unie voor Veritas en Unitas, Amsterdam

¹ Kamerstukken II 2015/16, 34 372, nr. 3.

Vergaderjaar 2020-2021

Studentenparlement

Wijziging van de Tijdelijke bepalingen in verband met de bescherming van de integriteit van verkiezingen (Tijdelijke wet bescherming integriteit van verkiezingen)

Nr. 42

AMENDEMENT VAN DE FRACTIE NEDERLANDSE UNIE VOOR VERITAS EN UNITAS

Ontvangen 7 mei 2021

De ondergetekende stelt het volgende amendement voor:

I

In artikel 1 vervalt de begripsbepaling van Kiesraad.

II

Na artikel 1 worden drie artikelen ingevoegd, luidende:

Artikel 1a

1. Er is een Autoriteit digitaal debat, hierna te noemen: Autoriteit.
2. De Autoriteit is gevestigd te 's-Gravenhage.
3. De Autoriteit is belast met de uitvoering van deze wet.
4. Op de Autoriteit is de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen van toepassing, met uitzondering van de artikelen 11, 12 en 20 tot en met 23.

Artikel 1b

1. De Autoriteit bestaat uit drie leden die worden benoemd door de Tweede Kamer der Staten-Generaal op grond van de deskundigheid die nodig is voor een goede vervulling van de in artikel 1c genoemde taken. Een van de leden wordt benoemd op voordracht van de krachtens artikel 2 aangewezen exploitanten van online platformen.
2. De benoeming van de leden geschiedt voor een periode van twee jaar. Zij kunnen eenmaal voor gelijke termijn worden herbenoemd.

Artikel 1c

1. De Autoriteit heeft tot taak het beoordelen van zaken die krachtens artikel 4, eerste lid, aan haar worden voorgelegd door een exploitant van een online platform. De Autoriteit geeft het besluit binnen 48 uur.
2. De Autoriteit kan tot een van de volgende besluiten komen:
 - a. er is sprake is van grootschalig bedrog of listige kunstgrepen waardoor de eerlijkheid van de verkiezingen kan worden geschaad;
 - b. er is zeer waarschijnlijk sprake van strijd met het Wetboek van Strafrecht of een andere strafrechtelijke handeling; of

c. er is geen sprake is van grootschalig bedrog of listige kunstgrepen waardoor de eerlijkheid van de verkiezingen wordt geschaad en er is zeer waarschijnlijk geen sprake van strijd met het Wetboek van Strafrecht of een andere strafrechtelijke handeling.

3. De Autoriteit stelt criteria vast voor besluiten als bedoeld in het tweede lid. Voordat deze criteria worden vastgesteld zet de Autoriteit ter raadpleging een online consultatie op.
4. De Autoriteit zet een online consultatie op ter beoordeling van individuele zaken indien zij dit nodig acht. In afwijking van het eerste lid, besluit de Autoriteit binnen 72 uur.
5. De Autoriteit maakt alle besluiten, adviezen en andere relevante stukken openbaar.

III

In artikel 2 wordt “Kiesraad” vervangen door “Autoriteit”.

IV

Artikel 3 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid, aanhef, wordt “Kiesraad” vervangen door “Autoriteit”.
2. In het eerste lid, onderdeel a, wordt “die kennelijk tot doel heeft het stemgedrag te beïnvloeden” vervangen door “als bedoeld in artikel 1c, tweede lid, onderdeel a en b.”
3. In het eerste lid, onderdeel e, en derde lid, wordt “Kiesraad” vervangen door “Autoriteit”.

V

Artikel 4 komt te luiden:

Artikel 4

1. Vermoedt een krachtens artikel 2 aangewezen exploitant van een online platform dat een bericht of advertentie op zijn platform zeer waarschijnlijk in strijd is met het Wetboek van Strafrecht of dat het de eerlijkheid van de verkiezingen kan schaden omdat sprake is van grootschalig bedrog of listige kunstgrepen, dan legt de exploitant de zaak voor aan de Autoriteit.
2. Komt de Autoriteit tot een besluit als bedoeld in artikel 1c, tweede lid, onderdeel a, dan mag de aangewezen exploitant een disclaimer bij het bericht of de advertentie te plaatsen.
3. Komt de Autoriteit tot een besluit als bedoeld in artikel 1c, tweede lid, onderdeel b, dan mag de aangewezen exploitant het bericht of de advertentie te verwijderen.
4. Komt de Autoriteit tot een besluit als bedoeld in artikel 1c, tweede lid, onderdeel c, dan onthoudt de exploitant van het online platform zich van maatregelen die het bericht of de advertentie treffen.

VI

Na artikel 4 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 4a

1. De disclaimer, bedoeld in artikel 4, tweede lid, bevat ten minste de volgende informatie:
 - a. de waarschuwing dat het bericht of advertentie mogelijk de eerlijkheid van de verkiezingen schaadt omdat sprake is van grootschalig bedrog of listige kunstgrepen;
 - b. de reden dat de disclaimer is geplaatst; en
 - c. een link naar relevante informatie.
2. Bij de toepassing van artikel 4, tweede en derde lid, stelt de krachtens artikel 2 aangewezen exploitant de auteur van het bericht of de advertentie op de hoogte. De exploitant vermeldt daarbij

ten minste de reden voor het nemen van de maatregel.

VII

In artikel 5 vervalt het tweede lid, alsmede de aanduiding “1.” voor het eerste lid, en wordt “Kiesraad” vervangen door “Autoriteit”.

Toelichting

De indiener vindt de vrijheid van meningsuiting en de vrije vergaring van informatie een van de belangrijkste waarden in een vrije democratische samenleving. Met dit amendement beoogt de indiener dan ook te waarborgen dat inbreuk hierop strikt wordt gecontroleerd door een onafhankelijk en deskundig orgaan. Tevens beoogt de indiener te voorkomen dat het publieke debat wordt verhinderd door te voorkomen dat berichten zonder aanleiding en toelichting worden verwijderd.

Artikelen 1a en 1b

Het amendement beoogt de Kiesraad te vervangen door een zelfstandige, deskundige en onafhankelijke Autoriteit digitaal debat. De Kiesraad is onvoldoende toegerust voor een behoorlijke uitvoering van het wetsvoorstel: zij is opgericht met het doel advies te geven over uitvoeringstechnische aspecten van de verkiezingen en haar leden worden op deze deskundigheid benoemd. Het controleren van de sociale media kan in deze taakomschrijving op geen enkele wijze worden gestationeerd: het vergt een totaal andere expertise. De Autoriteit digitaal debat zal wel beschikken over de juiste kennis en deskundigheid om klachten en geschillen op een voortvarende wijze te beslechten, zodat de Kiesraad zich op de aan haar belangrijke toebedeelde taak kan richten: het processueel goed laten verlopen van de verkiezingen.

Daarnaast is van belang dat de onafhankelijkheid van het toezichthoudende orgaan op geen enkele wijze kan worden betwist. Dit is bij de Kiesraad niet het geval aangezien de Minister invloed heeft op de benoeming en ontslag van de leden van de Kiesraad. Voor het waarborgen van de onafhankelijkheid zijn meerdere artikelen van de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen niet van toepassing verklaard en vindt de benoeming plaats middels de Tweede Kamer der Staten-Generaal. De exploitanten van aangewezen online platformen als de Raad voor de Journalistiek zullen beiden één lid voordragen. De Raad voor de Journalistiek is een onafhankelijke instantie van zelfregulering voor de media, waar belanghebbenden al sinds 1960 terecht kunnen met klachten over journalistieke activiteiten. Deze jarenlange ervaring en kundigheid op het gebied van journalistieke activiteiten maakt dat deze Raad uitermate geschikt is tot het voordragen van potentiële leden van de Autoriteit digitaal debat.

Artikel 1c

De Autoriteit digitaal debat kan oordelen dat zeer waarschijnlijk sprake is van strijd met het Wetboek van Strafrecht of een andere strafrechtelijke handeling. De Autoriteit digitaal debat komt tot dit oordeel indien zij het waarschijnlijk acht dat een strafrechter zou oordelen dat het bericht in strijd is met het Wetboek van Strafrecht. Er zal met name gekeken worden naar de artikelen 125, 126, 131, 137c, 137d, 261, 262 en 266 van het Wetboek van Strafrecht. De Autoriteit kan advies inwinnen van eenieder, deze adviezen worden openbaar gemaakt. Verder kan de Autoriteit digitaal debat oordelen dat sprake is van grootschalig bedrog of listige kunstgrepen waardoor de eerlijkheid van de verkiezingen worden geschaad. Er is sprake van grootschalig bedrog indien een bericht dat evidente feitelijke onjuistheden bevat, grootschalig wordt verspreid binnen het platform. Dit bericht moet direct een aanzienlijke invloed kunnen hebben op het stemgedrag van kiezers. Denk hierbij aan zeer evidente feitelijke onjuistheden over (kandidaat-) Kamerleden waardoor zij ten onrechte in een kwaad daglicht worden gesteld. Listige kunstgrepen behoudt in dit amendement dezelfde betekenis als in het wetsvoorstel, namelijk die van artikel 326 van het Wetboek van Strafrecht. Er moet sprake zijn van een directe en aanzienlijke invloed op het stemgedrag van kiezers. De Autoriteit digitaal debat is verplicht om beoordelingscriteria op te stellen en deze openbaar te maken. Daarnaast heeft het volk een meer directe invloed, doordat een online consultatie moet worden gehouden over de te hanteren criteria. Ook voor individuele zaken kan een online consultatie worden opgezet door de Autoriteit.

Artikel 3

Om de rechtszekerheid te waarborgen wordt de norm 'informatie die kennelijk tot doel heeft het stemgedrag te beïnvloeden' geschrapt. In plaats hiervan hoeft de informatie slechts te worden gedeeld indien de exploitant vermoedt dat er sprake is van hetgeen in artikel 1c, tweede lid, onderdeel a en b bepaalt. Daarnaast geeft het de exploitanten een duidelijk kader zodat zij niet onnodig gegevens van natuurlijke en rechtspersonen delen. Hierdoor wordt de privacy van gebruikers beter gewaarborgd.

Artikel 4

De vrijheid van meningsuiting wordt in dit amendement op maximale wijze beschermd door een gelaagde beschermingsmethode. Als de exploitant van een online platform vermoedt dat bepaalde content zeer waarschijnlijk in strijd is met het Wetboek van Strafrecht, of dat het de eerlijkheid van de verkiezingen kan schaden omdat sprake is van grootschalig bedrog of listige kunstgrepen, dient de exploitant de zaak voor te leggen aan de Autoriteit digitaal debat. Informatie die naar het oordeel van de Autoriteit digitaal debat zeer waarschijnlijk in strijd is met het Wetboek van Strafrecht, mag verwijderd worden door de exploitant. Bij informatie die naar het oordeel van de Autoriteit digitaal debat grootschalig bedrog of listige kunstgrepen waardoor de eerlijkheid van de verkiezingen kunnen worden geschaad omvat, mag een disclaimer worden geplaatst. Indien van beide geen sprake is, dan onthoudt de exploitant zich van het treffen van maatregelen.

Artikel 4a

Wanneer een disclaimer wordt geplaatst bij een bericht of een bericht wordt verwijderd, dient de reden hiervoor glashelder te zijn. De auteur moet hiervan ook op de hoogte worden gesteld en de mogelijkheden van beroep moeten aan de auteur bekend worden gemaakt. Verder is een link vereist naar mogelijk relevante informatie, hierdoor blijft een publiek debat mogelijk en kan dit debat bijdragen aan de educatie van eenieder. Zo kan er ook een nieuwe website worden gemaakt met daarin algemene informatie over de verkiezingen in Nederland, hoe een stem invloed heeft en de verkiezingsprogramma's van alle partijen. Door een link naar deze website toe te voegen kan iedereen op een nuttige manier bijdragen aan het open debat.

Artikel 5

Het tweede lid van artikel 5 wordt geschrapt. Een overtreding van deze wet levert geen strijd op met het Wetboek van Strafrecht of Strafvordering. In de gevallen dat sprake is van een strafrechtelijke overtreding (denk bijvoorbeeld aan opruiing of het aanzetten tot geweld), heeft het Openbaar Ministerie reeds de discretionaire bevoegdheid om op te treden. Derhalve is het aan het Openbaar Ministerie om uit eigen beweging een onderzoek in te stellen, de Autoriteit digitaal debat hoeft hier geen opdracht voor te geven.

Hendrix, Nederlandse Unie voor Veritas en Unitas, Amsterdam

Vergaderjaar 2020-2021

Studentenparlement

Tijdelijke bepalingen in verband met de bescherming van de integriteit van verkiezingen (Tijdelijke wet bescherming integriteit van verkiezingen)

Nr. 43

AMENDEMENT VAN DE FRACTIE NEDERLANDSE UNIE VOOR VERITAS EN UNITAS

Ontvangen 7 mei 2021

De ondergetekende stelt het volgende amendement voor:

I

Na artikel 2 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 2a

1. De Kiesraad heeft tot taak het beoordelen van zaken die aan haar worden voorgelegd door een exploitant van een online platform. De Kiesraad besluit binnen 48 uur.
2. De Kiesraad kan tot een van de volgende besluiten komen:
 - a. er is sprake is van grootschalig bedrog of listige kunstgrepen waardoor de eerlijkheid van de verkiezingen kan worden geschaad;
 - b. er is zeer waarschijnlijk sprake van strijd met het Wetboek van Strafrecht of een andere strafrechtelijke handelingen; of
 - c. er is geen sprake van grootschalig bedrog of listige kunstgrepen waardoor de eerlijkheid van de verkiezingen wordt geschaad en er is zeer waarschijnlijk geen sprake van strijd met het Wetboek van Strafrecht of een andere strafrechtelijke handeling.
3. De Kiesraad stelt criteria vast voor besluiten als bedoeld in het tweede lid. Voordat deze criteria worden vastgesteld, zet de Kiesraad ter raadpleging een online consultatie op.
4. De Kiesraad zet een online consultatie op ter beoordeling van individuele zaken indien hij dit nodig acht. In afwijking van het eerste lid, besluit de Kiesraad binnen 72 uur.
5. De Kiesraad maakt alle besluiten, adviezen en andere relevante stukken openbaar.

II

In artikel 3, eerste lid, onderdeel a, wordt “die kennelijk tot doel heeft het stemgedrag te beïnvloeden” vervangen door “als bedoeld in artikel 2a, tweede lid, onderdeel a en b.”

III

Artikel 4 komt te luiden:

Artikel 4

1. Vermoedt een krachtens artikel 2 aangewezen exploitant van een online platform dat een bericht of

advertentie op zijn platform zeer waarschijnlijk in strijd is met het Wetboek van Strafrecht of een andere strafrechtelijke handeling, of dat het de eerlijkheid van de verkiezingen kan schaden omdat sprake is van grootschalig bedrog of listige kunstgrepen, dan legt de exploitant de zaak voor aan de Kiesraad.

2. Komt de Kiesraad tot een besluit als bedoeld in artikel 2a, tweede lid, onderdeel a, dan is het de aangewezen exploitant toegestaan een disclaimer bij het bericht of de advertentie te plaatsen.

3. Komt de Kiesraad tot een besluit als bedoeld in artikel 2a, tweede lid, onderdeel b, dan is het de aangewezen exploitant toegestaan het bericht of de advertentie te verwijderen.

4. Komt de Kiesraad tot een besluit als bedoeld in artikel 2a, tweede lid, onderdeel c, dan onthoudt de exploitant van het online platform zich van maatregelen die het bericht of de advertentie treffen.

IV

Na artikel 4 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 4a

1. De disclaimer, bedoeld in artikel 4, tweede lid, bevat ten minste de volgende informatie:

a. een waarschuwing dat het bericht of de advertentie mogelijk de eerlijkheid van de verkiezingen schaadt, omdat sprake is van grootschalig bedrog of listige kunstgrepen;

b. de reden dat de disclaimer is geplaatst; en

c. een link naar relevante informatie.

2. Bij de toepassing van artikel 4, tweede en derde lid, stelt de krachtens artikel 2 aangewezen exploitant de auteur van het bericht of de advertentie op de hoogte. De exploitant vermeldt daarbij ten minste de reden voor het nemen van de maatregel.

V

In artikel 5 vervalt het tweede lid, alsmede de aanduiding “1.” voor het eerste lid.

Toelichting

De indiener is van mening dat vrijheid van meningsuiting en rechtszekerheid belangrijke waarden zijn in een democratische samenleving. Dit amendement beoogt dan ook de rechtszekerheid te vergroten en de vrijheid van meningsuiting beter te waarborgen.

Artikel 2a

Er wordt een nieuw artikel 2a ingevoegd. Hierin staat duidelijk wat de Kiesraad kan besluiten indien een zaak aan de Kiesraad wordt voorgedragen. De Kiesraad kan oordelen dat zeer waarschijnlijk sprake is in strijd met het Wetboek van Strafrecht of een andere strafrechtelijke handeling. De Kiesraad komt tot dit oordeel indien hij het waarschijnlijk acht dat een strafrechter zou oordelen dat het bericht in strijd is met het Wetboek van Strafrecht. Er zal met name gekeken worden naar de artikelen 125, 126, 131, 137c, 137d, 261, 262 en 266 van het Wetboek van Strafrecht. De Kiesraad kan advies inwinnen van eenieder. Deze adviezen worden openbaar gemaakt.

Verder kan de Kiesraad oordelen dat sprake is van grootschalig bedrog of listige kunstgrepen waardoor de eerlijkheid van de verkiezingen wordt geschaad. Er is sprake van grootschalig bedrog indien een bericht dat evidente feitelijke onjuistheden bevat, grootschalig wordt verspreid binnen het platform. Dit bericht moet direct een aanzienlijke en directe invloed kunnen hebben op het stemgedrag van kiezers. Denk hierbij aan zeer evidente feitelijke onjuistheden over Kamerleden of Tweede Kamer kandidaten waardoor zij ten onrechte in een kwaad daglicht worden gesteld. Listige kunstgrepen behoudt in dit amendement dezelfde betekenis als in het wetsvoorstel, namelijk die van artikel 326 van het Wetboek van Strafrecht. Er moet sprake zijn van een directe en aanzienlijke invloed op het stemgedrag van kiezers.

De vrijheid van meningsuiting wordt verder gewaarborgd doordat de Kiesraad verplicht is om

beoordelingscriteria op te stellen welke openbaar moeten worden gemaakt. Daarnaast heeft het volk een meer directe invloed, doordat een online consultatie moet worden gehouden. Ook voor individuele zaken kan de Kiesraad een online consultatie opzetten.

Artikel 3

Om de rechtszekerheid te waarborgen wordt de norm 'informatie die kennelijk tot doel heeft het stemgedrag te beïnvloeden' geschrapt. In plaats hiervan hoeft de informatie slechts te worden gedeeld indien de exploitant vermoedt dat er sprake is van hetgeen in artikel 1c, tweede lid, onderdeel a en b bepaalt. Daarnaast geeft het de exploitanten van social media een duidelijk kader zodat zij niet onnodig gegevens van natuurlijke personen of rechtspersonen delen. Hierdoor wordt de privacy van gebruikers beter gewaarborgd.

Artikel 4

Met de aanpassing van artikel 4 wordt beoogd de rechtszekerheid te verhogen. Per besluit van de Kiesraad wordt precies aangegeven wat van een exploitant van een online platform mag worden verwacht. Als de exploitant van een online platform vermoedt dat bepaalde content zeer waarschijnlijk in strijd is met het Wetboek van Strafrecht, of dat het de eerlijkheid van de verkiezingen kan schaden omdat sprake is van grootschalig bedrog of listige kunstgrepen, dient de exploitant de zaak voor te leggen aan de Kiesraad. Informatie die naar het oordeel van de Kiesraad zeer waarschijnlijk in strijd is met het Wetboek van Strafrecht, mag verwijderd worden door de exploitant. Bij informatie die naar het oordeel van de Kiesraad grootschalig bedrog of listige kunstgrepen omvat waardoor de eerlijkheid van de verkiezingen kunnen worden geschaad, mag een disclaimer worden geplaatst. Indien van beide geen sprake is, dan onthoudt de exploitant zich van het treffen van maatregelen.

Artikel 4a

Artikel 4a stelt nadere eisen aan exploitanten van online platformen bij de uitoefening van hetgeen in artikel 4 is bepaald. Dit versterkt de bescherming van de vrijheid van meningsuiting en verhoogt de rechtszekerheid. Wanneer een disclaimer wordt geplaatst bij een bericht of een bericht wordt verwijderd, dient de reden glashelder te zijn. Tevens dient de auteur hiervan op de hoogte te worden gesteld en moet de auteur op de beroepsmogelijkheden worden gewezen. Verder is een link naar mogelijk relevante informatie vereist. Hierdoor blijft een vrij publiek debat mogelijk, wat kan bijdragen aan de educatie van eenieder. Zo kan tevens een nieuwe website worden gemaakt met algemene informatie over de verkiezingen in Nederland, hoe een stem invloed heeft en een overzicht van de verkiezingsprogramma's van alle partijen. Door een link naar deze website toe te voegen worden mensen in staat gesteld om op een geïnformeerde wijze bij te dragen aan het publieke debat.

Artikel 5

Het tweede lid van artikel 5 wordt geschrapt. Een overtreding van deze wet levert geen strijd op met het Wetboek van Strafrecht of Strafvordering. In de gevallen dat sprake is van een strafrechtelijke overtreding (denk bijvoorbeeld aan opruiing of het aanzetten tot geweld), heeft het Openbaar Ministerie reeds de discretionaire bevoegdheid om op te treden. Derhalve is het aan het Openbaar Ministerie om uit eigen beweging een onderzoek in te stellen, de Kiesraad behoeft hiertoe geen opdracht te geven.

Hendrix, Nederlandse Unie voor Veritas en Unitas, Amsterdam

Vergaderjaar 2020-2021

Studentenparlement

Tijdelijke bepalingen in verband met de bescherming van de integriteit van verkiezingen (Tijdelijke wet bescherming integriteit van verkiezingen)

Nr. 44

**AMENDEMENT VAN DE FRACTIE LIBEURTÉ C.S. TER
VERVANGING VAN DAT GEDRUKT ONDER NR. 26¹**
Ontvangen 21 mei 2021

De ondergetekenden stellen het volgende amendement voor:

Na artikel 5 wordt een artikel ingevoegd luidende:

Artikel 5a

De Kiesraad stelt zich ten doel samenwerking tussen Europese verkiezingstoezichthouders te bevorderen, waarbij specifiek aandacht is voor het uitwisselen van relevante informatie omtrent grove schendingen van de integriteit van de verkiezingen, teneinde de grensoverschrijdende problematiek inzichtelijk te maken en te ondervangen.

Toelichting

Dit amendement regelt dat er een opening wordt geboden voor Europese samenwerking. Het bereik van de krachtens artikel 2 aangewezen exploitanten stopt niet aan de grens. De handhavingsinstrumenten die de Kiesraad in het huidige wetsvoorstel heeft zijn niet toereikend om grove schendingen van de integriteit van de verkiezingen te stoppen, door een gebrek aan inzicht in de grensoverschrijdende desinformatiestromen. Middels het met dit amendement voorgestelde artikel 5a wordt in vergrote mate inzicht verkregen in schendingen van deze wet vanuit andere lidstaten. De Algemene Verordening Gegevensbescherming is onverkort op dit artikel van toepassing. Gezien het feit dat het hier om gegevensuitwisseling gaat, is het noodzakelijk het recht op privacy, zoals bijvoorbeeld genoemd in artikel 10 Grondwet en artikel 8 EVRM, te beschermen. Vanzelfsprekend deelt de Kiesraad geen informatie met toezichthoudende autoriteiten waarvan de betrouwbaarheid twijfelachtig en onvoldoende gewaarborgd is. Ook deze toezichthouders dienen voldoende zelfstandig en onafhankelijk te zijn. Binnen de Europese Unie zijn gegevens makkelijker te delen door de werking van de Algemene Verordening Gegevensbescherming. De privacy-waarborgen binnen de EU zijn doorgaans in voldoende mate aanwezig. Vandaar dat er voor deze reikwijdte gekozen is. Wel dient er per toezichthoudende autoriteit een aanvullende afweging te worden gemaakt door de Kiesraad, omtrent de zelfstandigheid en onafhankelijkheid van dit orgaan. Het inzichtelijk worden van schendingen van deze wet vanuit andere lidstaten, biedt een mogelijkheid om de kiezers beter te kunnen wapenen tegen bijvoorbeeld de gevaren van desinformatie.

Tatout, Libeurté, Rotterdam

Visser, D'20 Nijmegen, Nijmegen

Van Hout, GroenLeidsch, Leiden

Visser, Christelijk-Democratische Unie van Utrecht, Utrecht

¹ Vervanging in verband met een wijziging in de ondertekening.

Vergaderjaar 2020-2021

Studentenparlement

Tijdelijke bepalingen in verband met de bescherming van de integriteit van verkiezingen (Tijdelijke wet bescherming integriteit van verkiezingen)

Nr. 46

**GEWIJZIGD AMENDEMENT VAN DE FRACTIE
GROENLEIDSCH C.S. TER VERVANGING VAN DAT GEDRUKT
ONDER NR. 15¹**

Ontvangen 25 mei 2021

De ondergetekenden stellen het volgende amendement voor:

I

In de beweegreden wordt “onjuiste informatie” vervangen door “desinformatie”.

II

Onder vervanging van de punt aan het slot van artikel 1 voor een puntkomma wordt een begripsbepaling toegevoegd, luidende:

- desinformatie: informatie die ertoe dient bewust en opzettelijk inlichtingen en denkbeelden te verspreiden die aantoonbaar niet in overeenstemming zijn met de feiten.

III

In artikel 3, eerste lid, onder a, wordt “informatie” vervangen door “desinformatie”.

IV

In artikel 4 wordt “onjuiste informatie” vervangen door “desinformatie”.

Toelichting

Dit amendement regelt dat er in het wetsvoorstel een bruikbare definitie van ‘desinformatie’ wordt opgenomen en dat deze definitie consequent in de bepalingen van het voorstel wordt toegepast. De voorgestelde aanvulling van artikel 1 van het wetsvoorstel bevat een definitie van desinformatie. Met de aanvulling wordt aangesloten bij de definitie die de regering impliciet al geeft in de nota naar aanleiding van het verslag op pagina 1. Het belangrijkste element in de definitie, zijnde het opzettelijk verspreiden van aantoonbaar onjuiste informatie, is tevens terug te vinden in de definitie van desinformatie die de Europese Commissie in het door de regering aangehaalde Actieplan tegen desinformatie hanteert. Hiermee wordt vooruitgelopen op soortgelijke wetgeving op Europees niveau, omdat uitvoeringsinstanties ervaring opdoen met de toepassing van een desinformatiebegrip. Het andere element waar de Europese Commissie zich op richt, zijnde het beïnvloeden van de verkiezingen, wordt apart in de bepalingen genoemd.

Daarnaast wordt rekening gehouden met het feit dat de regering van mening is dat de definitie die de

¹ Herdruk in verband met technische correcties.

Franse Conseil Constitutionnel toepast een verdergaande bescherming biedt aan de uitingsvrijheid dan de definitie die de Europese Commissie in haar Actieplan voorstelt. De voorgestelde nieuwe bepalingen bevatten immers, zoals gezegd, de twee elementen die de regering van waarde acht, blijkend uit de nota naar aanleiding van het verslag. Met name het tweede element, waarin de schade aan het verkiezingsproces wordt geconcretiseerd, sluit aan bij de aanscherping die de Conseil Constitutionnel in haar overwegingen maakt. Het voorgestelde amendement is om deze reden in overeenstemming met de letter en geest van het wetsvoorstel.

Er wordt in de voorgestelde definitie bewust geen onderscheid gemaakt tussen desinformatie van binnen- en buitenlandse oorsprong, waarmee wordt aangesloten bij de overwegingen van de regering op dit punt.

De wijziging van artikel 3, eerste lid, onder a, vernauwt de reikwijdte van deze bepaling. Immers, de voorgestelde definitie van desinformatie is minder breed dan 'informatie die kennelijk tot doel heeft het stemgedrag te beïnvloeden'. Naast het gegeven dat toepassing van een eenduidige definitie van desinformatie de rechtszekerheid die van het voorstel uitgaat bevordert, zijn de indieners tevens van mening dat het met het oog op het bepaalde in artikel 3, eerste lid, onder a, noodzakelijk is dat deze aanscherping in de wettekst wordt gemaakt. In de bepaling wordt een regeling getroffen omtrent het mogelijk delen van persoonsgegevens met de Kiesraad. De indieners zijn van oordeel dat met deze verplichting tot het delen van gegevens uiterst voorzichtig moet worden omgegaan. Dit zou alleen moeten gebeuren als sprake is van het opslaan en doorgeven van informatie die, naast het doel heeft de kiezer te beïnvloeden, tevens aantoonbaar onjuist is en dus als desinformatie kan worden aangemerkt. De voorgestelde wijziging van deze bepaling bewerkstelligt dit.

Wat betreft de voorgestelde wijziging van artikel 4 het volgende. Waar dit artikel tot op heden spreekt van 'onjuiste informatie, waardoor de eerlijkheid van de verkiezingen wordt geschaad', is het omwille van de rechtszekerheid belangrijk dat een eenduidige term wordt toegepast. In combinatie met de met dit amendement voorgestelde definitie zal artikel 4 van het wetsvoorstel beide elementen gaan bevatten. Met de voorgestelde wijziging blijft de praktische uitwerking van het wetsvoorstel gelijk, maar wordt bijgedragen aan de duidelijkheid en daarmee tevens de uitvoerbaarheid van het wetsvoorstel.

Van Hout, GroenLeidsch, Leiden
Visser, Christelijk-Democratische Unie van Utrecht, Utrecht
Laninga, Groninger Rode Unie voor een Nivellerend Nederland, Groningen
Tatout, Libeurté, Rotterdam
Visser, D'20 Nijmegen, Nijmegen

Vergaderjaar 2020-2021

Studentenparlement

Tijdelijke bepalingen in verband met de bescherming van de integriteit van verkiezingen (Tijdelijke wet bescherming integriteit van verkiezingen)

Nr. 47

AMENDEMENT VAN DE FRACTIE GROENLEIDSCH¹

Ontvangen 25 mei 2021

De ondergetekende stelt het volgende amendement voor:

I

In artikel 1 wordt de begripsbepaling van “Kiesraad” vervangen door:

- Afdeling integriteit verkiezingen en digitale media: de Afdeling integriteit verkiezingen en digitale media, genoemd in artikel A 2b van de Kieswet.

II

In artikel 2 wordt “Kiesraad” vervangen door “Afdeling integriteit verkiezingen en digitale media”.

III

In artikel 3, eerste lid, aanhef en onderdeel e, en derde lid, wordt “Kiesraad” vervangen door “Afdeling integriteit verkiezingen en digitale media”.

IV

In artikel 5 wordt “Kiesraad” vervangen door “Afdeling integriteit verkiezingen en digitale media”.

V

Na artikel 6 worden twee artikelen ingevoegd, luidende:

Artikel 6a

De Kieswet wordt als volgt gewijzigd:

A

Na artikel A 2 worden twee artikelen ingevoegd, luidende:

Artikel A 2a

1. De Kiesraad kent een Afdeling organisatie verkiezingen.

¹ Herdruk in verband met technische correcties.

2. De Afdeling organisatie verkiezingen is belast met de uitvoering van de taken die in artikel 3 A aan de Kiesraad zijn toebedeeld.

Artikel A 2b

1. De Kiesraad kent een Afdeling integriteit verkiezingen en digitale media.
2. De Afdeling integriteit verkiezingen en digitale media is bij uitsluiting bevoegd tot het uitoefenen van de bevoegdheden die in de Tijdelijke wet bescherming integriteit van verkiezingen aan de Kiesraad zijn toebedeeld.

B

Artikel A 5 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid, eerste volzin, wordt “De Kiesraad bestaat” vervangen door “De afdelingen van de Kiesraad bestaan elk” en in de tweede volzin wordt “De Kiesraad” vervangen door “Een afdeling”.
2. In het derde lid wordt “de Kiesraad” vervangen door “de afdelingen”.
3. In het vierde lid wordt “de Kiesraad” vervangen door “de afdelingen”.
4. Er wordt een lid toegevoegd, luidende:
5. Een persoon kan niet op hetzelfde moment lid zijn van beide afdelingen.

C

In artikel E 11, tweede lid, wordt “Kiesraad” vervangen door “Afdeling organisatie verkiezingen”.

D

In artikel S 1, eerste lid, wordt “Kiesraad” vervangen door “Afdeling organisatie verkiezingen”.

Artikel 6b

De Comptabiliteitswet 2016 wordt als volgt gewijzigd:

A

In artikel 1.1 wordt in de begripsbepaling van “college”, “de Kiesraad” vervangen door “de Afdeling organisatie verkiezingen van de Kiesraad”.

B

In artikel 4.4, tweede lid, wordt “de Kiesraad” vervangen door “de Afdeling organisatie verkiezingen van de Kiesraad”.

Toelichting

De Kiesraad is een adviescollege omtrent verkiezingen en is tevens belast met werkzaamheden rondom de organisatie van de verkiezingen. In het voorliggende wetsvoorstel krijgt de Kiesraad daarnaast een handhavingstaak toebedeeld met betrekking tot de bestrijding van desinformatie. De indiener acht het van groot belang dat het vertrouwen in de verkiezingen en de Kiesraad en het draagvlak voor de bestrijding van desinformatie behouden blijven. Dit vertrouwen en draagvlak kunnen onder druk komen te staan als het

beeld ontstaat dat de Kiesraad zich bij de organisatie van verkiezingen niet onafhankelijk zou opstellen. De indiener is er zonder meer van overtuigd dat de Kiesraad zich feitelijk volledig onafhankelijk opstelt. Desondanks meent de indiener dat de schijn van partijdigheid zou kunnen ontstaan door de samenloop van de handhavingstaak met betrekking tot de naleving van de informatie- en zorgplicht door platforms enerzijds en de taak om de verkiezingen te organiseren anderzijds. Daarbij doet zich het gevaar voor dat gebruikers van platforms die menen dat berichten ten onrechte verwijderd zijn, daarmee ook de integriteit van de verkiezingen ter discussie stellen. Ondergetekende is gevoelig voor het argument dat het belangrijk is om bij de kiezer iedere aanleiding voor twijfel aan die onpartijdigheid weg te nemen. Daarom acht de indiener het wenselijk om een scheiding aan te brengen tussen de bestaande taken van de Kiesraad omtrent het organiseren van de verkiezingen en de taken die de Kiesraad zal uitvoeren in het kader van het voorliggende wetsvoorstel.

De indiener stelt daarom met dit amendement voor om de Kiesraad op te splitsen in twee onafhankelijke Afdelingen, namelijk de Afdeling organisatie verkiezingen en de Afdeling integriteit verkiezingen en digitale media. Eenzelfde constructie is ook te vinden bij de Raad van State waar de Afdeling bestuursrechtspraak en de Afdeling advisering onafhankelijk van elkaar opereren.

De Afdeling integriteit verkiezingen en digitale media zal belast zijn met de uitvoering van dit wetsvoorstel, hetgeen inhoudt dat zij door het Commissariaat van de Media voorgedragen exploitanten al dan niet als platform met wezenlijke invloed zal aanwijzen en bevoegd is tot handhaving op grond van artikel 5 van dit wetsvoorstel. De indiener heeft de overtuiging met dit amendement een passende oplossing gevonden te hebben, waarmee de schijn van partijdigheid bestreden wordt. Daarmee wordt het vertrouwen in de verkiezingen en de organisatie daarvan door de Kiesraad, beschermd.

Van Hout, GroenLeidsch, Leiden

Vergaderjaar 2020-2021

Studentenparlement

Tijdelijke bepalingen in verband met de bescherming van de integriteit van verkiezingen (Tijdelijke wet bescherming integriteit van verkiezingen)

Nr. 48

**AMENDEMENT VAN DE FRACTIE GRONINGER RODE UNIE
VOOR EEN NIVELLEREND NEDERLAND¹**

Ontvangen 25 mei 2021

De ondergetekende stelt het volgende amendement voor:

Aan artikel 4 wordt een lid toegevoegd, luidende:

2. Onder de te nemen maatregelen vallen in ieder geval het in werking hebben van:

- a. een toegankelijke en effectieve klachtenprocedure voor gebruikers van het online platform om melding te maken van onjuiste informatie als bedoeld in het eerste lid;
- b. een onafhankelijke interne organisatie die nagaat of informatie in overeenstemming is met de feiten;
- c. een effectieve notificatieprocedure die gebruikers van het online platform meldt dat zij in contact zijn geweest met onjuiste informatie als bedoeld in het eerste lid.

Toelichting

Ondergetekende acht het wenselijk om de zorgplicht te concretiseren door middel van het aanbrengen van een ondergrens. Burgers moeten beschermd worden tegen de invloed van onjuiste informatie die hun vrije stemkeuze beoogt de beïnvloeden. Het is daarom noodzakelijk dat aangewezen exploitanten te allen tijde een effectieve klachtenprocedure en effectieve notificatieprocedure op hun online platformen hebben ingericht. Het is tevens van belang dat de exploitanten ervoor zorgen dat onafhankelijke factcheckers nagaan of onjuiste informatie, die de eerlijkheid van de verkiezing schaadt, wel in overeenstemming is met de feiten. De voorgestelde minimumnormen hebben volgens ondergetekende een duurzaam karakter en zijn derhalve geschikt om in het wetsvoorstel op te nemen.

De ondergetekende meent dat exploitanten zich in de beste positie bevinden om op basis van dit wetsvoorstel de meest geschikte maatregelen op hun platforms te treffen. Dit neemt echter niet weg dat er een belangrijke kaderstellende taak voor ons als wetgever ligt om de zorgplicht van een nadere invulling te voorzien.

Schipper, Groninger Rode Unie voor een Nivellerend Nederland, Groningen

¹ Herdruk in verband met technische correcties.

